

جمهوری اسلامی ایران
وزارت فرهنگ و آموزش عالی
شورای عالی برنامه ریزی

مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس

دوره دکتری ادبیات فرانسه

گروه علوم انسانی

مصوب سیصدوسی و دومین جلسه شورای عالی برنامه ریزی

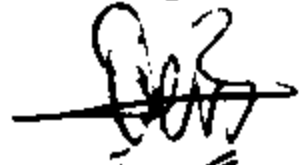
مورخ ۱۳۷۵/۱۰/۹

رأی صادره سیصد و سی و دومین جلسه شورای عالی برنامه ریزی مورخ ۱۳۷۵/۱۰/۹
درخصوص برنامه آموزشی دکتری ادبیات فرانسه

- (۱) برنامه آموزشی دوره دکتری ادبیات فرانسه که از طرف گروه علوم انسانی پیشنهاد شده بود با اکثریت آراء به تصویب رسید.
- (۲) این برنامه از تاریخ تصویب قابل اجراست.

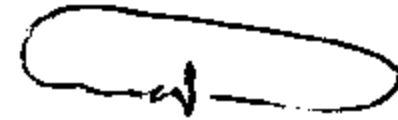
رأی صادره سیصد و سی و دومین جلسه شورای عالی برنامه ریزی مورخ ۱۳۷۵/۱۰/۹
درمورد برنامه آموزشی دوره دکتری ادبیات فرانسه صحیح است و بمورد اجرا گذاشته
شود.

دکتر سید محمد رضا هاشمی گلپایگانی

وزیر فرهنگ و آموزش عالی

مورد تأیید است.

دکتر علی شریعتمداری

رئیس گروه علوم انسانی

رونوشت: به معاونت محترم آموزشی وزارت فرهنگ و آموزش عالی جهت اجرا ابلاغ می شود

دکتر سید محمد کاظم نائینی

دبیر شورای عالی برنامه ریزی

بسمه الله الرحمن الرحيم

برنامه آموزشی دوره دکتری ادبیات فرانسه

کمیته تخصصی :
گرایش :
کدرشته :

گروه : علوم انسانی
رشته : ادبیات فرانسه
دوره : دکتری

شورای عالی برنامه ریزی درسی و دومین جلسه مورخ ۱۳۷۵/۱۰/۹ براساس طرح دوره دکتری ادبیات فرانسه که توسط گروه علوم انسانی تهیه شده و به تأیید رسیده است، برنامه آموزشی این دوره را در سه فصل (مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس) به شرح پیوست تصویب کرد و مقرر میدارد :

ماده (۱) برنامه آموزشی دوره دکتری ادبیات فرانسه از تاریخ تصویب برای کلیه دانشگاهها و موسسات آموزش عالی کشور که مشخصات زیر را دارند لازم الاجراست .
الف : دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی که زیر نظر وزارت فرهنگ و آموزش عالی اداره می شوند .

ب : مؤسساتی که با اجازه رسمی وزارت فرهنگ و آموزش عالی و براساس قوانین تأسیس می شوند و بنابراین تابع مصوبات شورای عالی برنامه ریزی می باشند .
ج : مؤسسات آموزش عالی دیگر که مطابق قوانین خاص تشکیل می شوند و باید تابع ضوابط دانشگاهی جمهوری اسلامی ایران باشند .

ماده (۲) از تاریخ ۱۳۷۵/۱۰/۹ کلیه دوره های آموزشی و برنامه های مشابه مؤسسات آموزشی در زمینه دکتری ادبیات فرانسه در همه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی مذکور در ماده ۱ منسوخ می شوند و دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی یادشده مطابق مقررات می توانند این دوره را دایره برنامه جدید را اجرا نمایند .

ماده (۳) مشخصات کلی، برنامه درسی و سرفصل دروس دوره دکتری ادبیات فرانسه در سه فصل جهت اجراء وزارت فرهنگ و آموزش عالی ابلاغ می شود .

بسم الله الرحمن الرحيم

مشخصات کلی دوره دکتری ادبیات فرانسه

۱. تعریف: دوره دکتری ادبیات فرانسه بالاترین مقطع تحصیلی دانشگاهی است که به اعطای مدرک می انجامد و مجموعه های هماهنگ از فعالیتهای پژوهشی و آموزشی را جهت نیل به اهداف مورد نظر در بر می گیرد .

۲. هدف: هدف از ایجاد دوره دکتری ادبیات فرانسه ، تربیت افرادی است که با احاطه یافتن بر آثار ادبی و فرهنگی و شناخت روشهای جدید نقد ادبی بتوانند در زمینه های زیر کارآئی داشته باشند .

- تدریس و تحقیق در موسسات آموزشی عالی در سمت استادیار .

- ارائه نقدهای جدید از آثار ادبی فارسی و فرانسه بر اساس دستاوردهای نوین

روش شناسی و نظریه های علوم انسانی .

- اعتلای فرهنگ نقد در ایران و شناساندن ارزش و اهمیت آثار ادبی فارسی

به پژوهشگران خارجی .

ضرورت و اهمیت :

با توجه به اهداف فرهنگی انقلاب اسلامی و سیاستهای فرهنگی نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران در جهت نیل به خود کفائی در زمینه تربیت افراد متعهد و متخصص و نیاز روز

افزون دانشگاهها و موسسات آموزش عالی کشور به اعضای هیات علمی ضرورت این دوره محرز میگردد.

طول دوره و شکل نظام :

طول دوره دکتری ادبیات فرانسه حداکثر ۴ سال و نیم و حداکثر تا ۳ نیمسال قابل تمدید است .

این دوره شامل دو مرحله آموزش و تدوین رساله است .
حداکثر طول مجاز مرحله آموزشی ۵ نیمسال است و چنانچه دانشجو نتواند در این مدت مرحله آموزشی را به پایان برساند از ادامه تحصیل محروم خواهد شد.
مرحله تدوین رساله پس از قبولی دانشجو در کلیه امتحانات آموزشی آغاز می گردد و با تدوین و دفاع از رساله دکتری به پایان می رسد .

شرایط ورود داوطلبان به دوره دکتری ادبیات فرانسه :

داوطلبان ورود به این دوره ضمن واجد بودن شرایط مندرج در آئین نامه آموزشی دوره دکتری مصوب شورای عالی برنامه ریزی وزارت فرهنگ و آموزش عالی و دارا بودن مدرک کارشناسی ارشد ادبیات یا مترجمی فرانسه ملزم به شرکت و قبولی در امتحانات اختصاصی ورود به دوره دکتری ادبیات فرانسه به شرح ذیل می باشند:

۱. آزمونهای کتبی پیشنهادی :

الف) انشاء (۴ ساعت ، بدون استفاده از منابع و مأخذ) جهت ارزیابی آگاهی

معلومات عمومی داوطلب (ضریب ۱)

ب) انشاء ادبی یا تفسیری (با حق انتخاب موضوع ، ۴ ساعت ، بدون استفاده

از منابع) جهت ارزیابی معلومات ادبی داوطلب . موضوعی که انتخاب می شود مستلزم

شناخت ادبی داوطلب می باشد.(ضریب ۱)

ج) آزمون خلاصه برداری (۳ ساعت) آزمون ارزیابی قدرت تحلیل و استنتاج داوطلب ، با استفاده از متن برگرفته ای از یک کتاب نقد ادبی (حدود ۱۰ صفحه) است. این آزمون ، ارزیابی توانایی مطالعه استنتاجی کتب نقد ادبی و قضاوت در مورد توانایی بهره گیری از منابع و کتب مرجع در تحقیق و پژوهش را میسر می سازد (ضریب ۱).

د) آزمون ترجمه (۳ ساعت) ترجمه یک متن ادبی ، اسلامی از فارسی به فرانسه (ضریب ۱) .

۲. آزمونهای شفاهی پیشنهادی :

الف) آزمون درک مطلب : تحلیل یک متن دیداری - شنیداری به زبان فرانسه به مدت تقریبی ۳۰ دقیقه با پاسخگویی به پرسشنامه ای در این زمینه . (ضریب ۱)

ب) آزمون توانایی ارائه مطالب به صورت شفاهی و مصاحبه : داوطلب با ارائه مطالب اساسی و عمده ، به تحلیل و تفسیر یک متن ادبی می پردازد و به پرسشهای هیأت داوران - به زبان فرانسه - پاسخ می گوید. (۴۵ دقیقه ، ضریب ۱)

تعداد واحد درسی :

تعداد کل واحدهای آموزشی این دوره ۵۰ واحد به شرح زیر می باشد و در صورت لزوم دانشجویانی که در دوره کارشناسی ارشد تعداد واحدهای لازم درسی را نگذرانده باشند ، باید کمبود واحدهای خود را به پیشنهاد شورای تحصیلات تکمیلی و تصویب گروه آموزشی دانشگاه جبران نمایند .

دروس اختصاصی

۱۸ واحد

دروس انتخابی

۲۶ واحد پیشنهادی که ۱۲ واحد

آن باید (با صلاحدید گروه) اخذ

شود .

پایان نامه

۲۰ واحد

تبصره ۱ : نحوه ارائه دروس و واحدهای مربوطه مطابق جدول تقسیم بندی پیوست است .
تبصره ۲ : آن دسته از دانشجویان که با گرایشی غیر از ادبیات در آزمون ورودی
دکتری ادبیات فرانسه پذیرفته می شوند، ملزم خواهند بود که با صلاحدید شورای تحصیلات
تکمیلی تعداد ۱۴ واحد از دروس ادبیات دوره کارشناسی ارشد ادبیات فرانسه را به عنوان
پیشنیاز بگذرانند .

جدول دروس اصلی دوره دکتری ادبیات فرانسه :

پیشنیاز	ساعت		تعداد واحد	نام درس	کد درس
	درسی	نظری			
ندارد		۳۴	۲	نقد ادبی از دیدگاه تاریخی و اجتماعی ۱	.۱
ندارد		۳۴	۲	نقد ادبی از دیدگاه روانشناسی ۱	.۲
ندارد		۳۴	۲	نقد مضمونی و نقد انواع ادبی ۱	.۳
ندارد		۳۴	۲	نقد ادبی از دیدگاه صورتگرایان و ساختگرایان ۱	.۴
ندارد		۳۴	۲	نقد ادبی از دیدگاه زبانشناسی	.۵
ندارد		۳۴	۲	نظریه های ترجمه و ترجمه متون ادبی	.۶
ندارد		۳۴	۲	تصویر شناسی	.۷
ندارد		۳۴	۲	آموزش ادبیات فرانسه	.۸
ندارد		۳۴	۲	نقد و بررسی ادبیات معاصر ایران	.۹
			۱۸	جمع	

جدول دروس انتخابی دوره دکتری ادبیات فرانسه* :

کد درس	نام درس	تعداد واحد	ساعت نظری	ساعت عملی	پیشنیاز
۱۰	نقد ادبی از دیدگاه تاریخی و اجتماعی ۲	۲	۳۴		واحد ۱
۱۱	نقد ادبی از دیدگاه روانشناسی ۲	۲	۳۴		واحد ۲
۱۲	نقد مضمونی و نقد انواع ادبی ۲	۲	۳۴		واحد ۳
۱۳	نقد ادبی از دیدگاه صورتگرایان و ساختگرایان ۲	۲	۳۴		واحد ۴
۱۴	نگرشی بر ادبیات قرون ۱۶ و ۱۷ - تاریخ عقاید، تاریخ انواع ادبی و تاریخ هنر	۲	۳۴		ندارد
۱۵	نگرشی بر ادبیات قرن ۱۸ - تاریخ عقاید، تاریخ انواع ادبی و تاریخ هنر	۲	۳۴		ندارد
۱۶	نگرشی بر ادبیات قرن ۱۹ - تاریخ عقاید، تاریخ انواع ادبی و تاریخ هنر	۲	۳۴		ندارد
۱۷	نگرشی بر ادبیات قرن ۲۰ - تاریخ عقاید، تاریخ انواع ادبی و تاریخ هنر	۲	۳۴		ندارد
۱۸	نقد ادبی از دیدگاه تاریخی و اجتماعی ۳	۲	۳۴		واحد ۱ و ۱۱
۱۹	نقد ادبی از دیدگاه روانشناسی ۳	۲	۳۴		واحد ۲ و ۱۲
۲۰	نقد مضمونی و نقد انواع ادبی ۳	۲	۳۴		واحد ۳ و ۱۳
۲۱	نقد ادبی از دیدگاه صورتگرایان و ساختگرایان ۳	۲	۳۴		واحد ۴ و ۱۴
۲۲	نشانه شناسی و متن ادبی	۲	۳۴		واحد ۵
	جمع	۲۶			

* دانشجو موظف است ۱۲ واحد از دروس را انتخاب و الزاما بگذراند .

تبصره : دانشجو باید در یکی از دیدگاههای نقد ادبی معاصر به مرحله تبصره برسد.
بنابراین دیدگاه انتخابی وی باید همواره یکسان باشد. به کلام دیگر چنانچه واحد شماره ۱۱
را انتخاب کند واحد شماره ۱۹ برای وی اجباری خواهد بود یا چنانچه واحد شماره ۱۲ را
انتخاب کند واحد شماره ۲۰ برای وی اجباری خواهد بود و غیره .

نقد ادبی از دیدگاه تاریخی و اجتماعی ۱

Etude de champ critique : sociocritique /
historique / lectorale / (théorie de la réception)

کد درس : ۱

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف : آشنائی با نقد جامعه شناسی و توانائی به کارگیری آن در تحلیل آثار ادبی

سر فصل دروس : (۳۴ ساعت)

در اینجا شاخه علوم انسانی مرجع جامعه شناسی است. از طریق تحلیل متونی که به دلیل ارزش استثنائی آنها از نظر تعریف نظری این علم انتخاب شده اند، جامعه شناسی تعریف خواهد شد. سپس می بایست این شاخه علوم انسانی را با نقد ادبی که در اینجا نقد جامعه شناختی است پیوند داد. ابزاری که به طور اخص جهت این نوع نقد توسط نظریه " دریافت " تهیه و تدوین شده اند (به عنوان مثال مفاهیمی چون " افق فکری انتظار "، " افق فکری دریافت " و غیره ...) به وضوح تعریف خواهد شد تا دانشجو بتواند آنها را به شیوه ای منظم و اصولی به کار گیرد و بدین ترتیب بتواند از این ابزار چه در چهارچوب ادبیات فرانسه چه در ادبیات فارسی بهره جوید. (متون مرجع در کتابنامه اطلاعاتی زیر قید شده اند)

* شناخت این ره یافت نقد با "دیدگاه تحول زمانی " انجام خواهد پذیرفت که بالطبع روند تکاملی آنرا آشکار خواهد ساخت .

الف - نقد جامعه شناختی :

AUERBACH E . *La représentation de la réalité dans la littérature occidentale* , 1948 pour la trad. française N.R. FBAKHTINE M . *L'oeuvre de François Rabelais et la culture populaire au Moyen Age et à la Renaissance* , N.R.F. , 1970 (pour la trad. française) .

- BAKHTINE M. *La poétique de Dostoïevski*, Seuil, 1970, (pour la trad. française)
- BAKHTINE M. *Esthétique du roman*, N.R.F., 1978, (pour la trad. française)
- BARBERIS P. *Prélude à l'utopie*, P.U.F., "écriture", 1991
- DUBOIS J. *L'institution de la littérature. Introduction à une sociologie*. Bruxelles/Paris, Labor/Nathan, 1978/1983.
- DUCHET C. *Sociocritique*, Nathan, 1978 (*)
- ESCARPIT R. *La sociologie de la littérature*, P.U.F., 1958
- ESCARPIT R. *Le littéraire et le social: éléments pour une sociologie de la littérature*, Flammarion, 1970
- GOLDMANN L. *Pour une sociologie du roman*, 1964, Rééd. "Idées" N.R.F., no.93
- GOLDMANN L. *Littérature et société. Problèmes de Méthodologie en sociologie de la littérature*, Bruxelles, Université Libre de Bruxelles, 1967
- LUKACS G. *La théorie du roman*, Denoël-Gonthier, 1965 (pour la trad. française)
- ZIMA P. *Manuel de sociocritique*, Picard, 1985

ب) مطالعات در زمینه نظریه دریافت و تأثیرات آن :

- JAUSS H.R. *Pour une esthétique de la réception*, N.R.F., 1978 (pour la trad. française)
- JAUSS H.R. *Pour une herméutique littéraire*, N.R.F. 1988, (pour la trad. française)

تبصره : در باره نظریه های " دریافت " ، علاوه بر کتب فوق ، می توان به شماره ۳۹ ماهنامه "Poétique" مورخ سپتامبر ۱۹۷۹ که تماماً به نظریه " دریافت " در آلمان اختصاص داده شده است ، رجوع کرد .

نقد ادبی از دیدگاه روانشناسی ۱
Etude de champ critique : Psychocritique

کد درس : ۲

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف : آشنائی با نقد روانشناختی ، توانائی به کارگیری آن در تحلیل آثار ادبی.

سر فصل دروس : (۳۴ ساعت)

در اینجا شاخه علوم انسانی مرجع روانشناسی ، روانکاوی و نظریات مربوط به آن است. از طریق تحلیل متونی که به دلیل ارزش استثنائی آنها از نظر این علم انتخاب می شوند ، روانشناسی و روانکاوی تعریف خواهند شد. سپس می بایست کاربرد این رشته های علمی را در نقد ادبی مورد بررسی قرار داد. در این زمینه آثار " شارل مورون ، مارت روبر و بلمون نوئل " مورد تجزیه و تحلیل قرار می گیرد و دانشجویان را با چگونگی کاربرد این نقد در متون ادبی آشنا می سازد.

کتابنامه :

- BACHELARD G. *Toute oeuvre en fonction des centres d'intérêt de l'enseignant , des étudiants .*
- BELLEMIN-NOEL J. *Psychanalyse et littérature* , P.U.F. , coll . "Que sais-je ? "
- BELLEMIN-NOEL J. *Vers l'inconscient du texte*, P.U.F. , "écriture", 1979
- BELLEMIN-NOEL J. *Les contes et leurs fantasmes*, P.U.F., " écriture " , 1985
- DE CERTEAU M. *Histoire et psychanalyse entre science et fiction* , Folio , "Essais" , 1987
- BAUDOIN C. *Psychanalyse de l'art* , P.U.F. , 1929
- MANNONI O. *Clés pour l'imaginaire* , coll."Points Essais" ,

نقد مضمونی و نقد انواع ادبی ۱
Etude de champ critique: thématique générique.

کد درس : ۳

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف : شناخت عمیق دیدگاههای نقد درون مایه ای و نقد انواع ادبی و ایجاد توانایی در دانشجویان جهت کاربرد این نقد در مطالعه و تحلیل متون ادبی.

سرفصل دروس : (۳۴ ساعت)

در اینجا نظریه نقد درون مایه ای از آغاز و نیز تحول آن بررسی خواهد شد و سپس کاربرد این نقد از خلال آثار منتقدینی مانند "ژرار ژنه ، ژرژ پوله، ژان پیریشار" و غیره بطور دقیق مطالعه خواهد شد تا دانشجویان با اهمیت و کاربرد آن آشنا شوند. بدیهی است نقد انواع ادبی نیز معرفی خواهد شد .

کتابنامه :

الف: مطالعه انواع ادبی .

ARISTOTE	<i>La rhétorique</i>
BRUNETIERE F.	<i>L'évolution des genres dans l'histoire de la littérature</i> , Hachette , 1890
COHEN J.	<i>Sémantique de la poésie</i> , coll."Points Essais" no. 103
DUMUR G.	<i>Histoire des spectacles</i> , Gallimard , "Encyclopédie de la Pléiade", 1965
GENETTE G.	<i>Théorie des genres</i> , Seuil , 1986
GENETTE G.	<i>Fiction et diction</i> , Seuil , 1990
HAMBURGER K.	<i>La logique des genres littéraires</i> , Seuil , 1988
SUVIN D.	<i>Pour une poétique de la science - fiction , Etude en théorie et en histoire d'un genre littéraire</i> Presses Universitaires du Québec 1977

- TODOROV T. *Poétique de la prose* , Seuil , 1971
TODOROV T. *Les genres du discours* , Seuil , 1978
ZERAFFA M. *La révolution romanesque* , Paris , 1972
ZUMTHOR P. *Introduction à la poésie orale* , Seuil , 1983

(ب) مطالعة مضمونها :

- POUILLON J. *Temps et roman* , Gallimard , 1946
POULET G. *Etudes sur le temps humain* , Tome 1-4 ,
Plon , 1968
RAYMOND J. *Lectures du désir: Nerval , Lautréamont ,
Apollinaire , Eluard* , Coll. "Points Essais"
no. 86
RICHARD J.P. Tous les ouvrages critiques de J.P. Richard en
fonction des centres d'intérêt de l'enseignant ,
des étudiants .
SCHAFFER J.M. *Qu'est -ce qu'un genre littéraire ?* , Seuil , 1983

نقد ادبی از دیدگاه صورت‌نگرایان و ساخت‌گرایان ۱
Etude de champ critique : structurale

کد درس : ۴

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف : آشنائی با مفهوم ساخت‌گرایی، ساخت‌گرایان مشهور، توانائی به کار گیری اصول و دستاوردهای ساخت‌گرایی در تحلیل آثار ادبی.

سر فصل دروس : (۳۴ ساعت)

در اینجا نظریه ساخت‌گرا و ساخت‌گرایان مشهور معرفی خواهند شد. نقد نو "la nouvelle critique" و نقد صورت‌نگرا توصیف و تعریف می‌شوند و اشاره‌ای نیز به بوطیقا (la poétique) انجام خواهد پذیرفت تا دانشجویان با مفهوم ساخت‌گرایی آشنا شوند و بتوانند اصول آنرا به کار گیرند.

الف - دیدگاه انسان‌شناختی ساخت‌گرایی:

تألیف جامعی به نام "اسطوره‌شناسی‌های قرن بیستم" (Mythologies du XX siècle, Dumezil, Levi-Strauss, Eliade) به قلم Daniel DUBUISSON از انتشارات "دانشگاه لیل" به سال ۱۹۹۳، کتابنامه‌ای کلی و ارزشمند از این شاخه علوم انسانی و پیشرفت آن در قرن بیستم ارائه می‌کند. هر یک از نوشته‌های Claude Lévi-Strauss، به خصوص کتاب "Anthropologie Structurale II - Plon, 1976" را بدون شک، می‌توان به عنوان مجموعه‌ای علمی مرجع در نظر گرفت. از سوی دیگر کتاب "Tristes Tropiques" به قلم نویسنده فوق‌عالی‌ترین نوشته جهت معرفی و آشنائی با "دید دورنگر" این ژاد شناس است.

ب - نقد صورتگرا یا ساختگرا :

یادآوری می شود که فهرست زیر صرفاً شامل چند یادآوری از کتابنامه ای است که اساتید محترم دانشگاه های ایران با آن آشنائی دارند.

- ARRIVE M. et COQUET J. C. , *Sémantique en jeu , à partir et autour de l'oeuvre de A. J. Greimas* , Paris / Amsterdam , Hades-Benamins , 1987
- BLANCHOT M. *L'espace littéraire* , Gallimard , 1955
- COQUET J.C. *Sémiotique: l'Ecole de Paris* , Hachette , 1982
- DALLENBACH L. *Le récit spéculaire:essai sur la mise en abyme* Seuil , 1977
- DERRIDA J. *L'écriture et la différence* , Seuil , 1967
- DERRIDA J. *La dissémination* , Seuil , 1972
- ECO U. *L'oeuvre ouverte* , Seuil , 1965 (pour la trad. française)
- ECO U. *La structure absente* , Mercure de France , 1972 (pour la trad. française)
- ECO U. *Lector in fabula* , Grasset , 1985 (pour la tra. française)
- FOUCAULT M. *L'archéologie du savoir* , Gallimard , 1969
- FOUCAULT M. *L'ordre du discours* , Gallimard , 1971
- GREIMAS A.J. *Toute l'oeuvre critique de A.J.Greimas est à classer dans cette approche "structuraliste" du texte littéraire . A noter ,tout particulièrement "De l'imperfection , Pierre Fanlac editeur , 1987*
- GRIVEL C. *Production de l'intérêt romanesque , Un état du texte (1870 - 1880)* , un essai de constitution de sa théorie , Paris/La haye , Mouton , 1973
- GROUPE MU
HAMON P. *Rhétorique générale* , Larousse , 1970
Texte et idéologie : valeurs , hiérarchies et évaluations dans l'oeuvre littéraire , P.U.F. , 1984
- JAKOBSSON R. *Questions de poétique* , Seuil , 1973
- JOLLES A. *Les formes simples* , Seuil , 1930/1972
- KRISTEVA J. *La révolution du langage poétique . L'avant - garde à la fin du XIX siècle : Lautréamont et Mallarmé* , Seuil , 1974. Rééd. "Points essais"

- no. 174
- LEJEUNE P. *Le pacte autobiographique*, Seuil, 1975
- LYOTARD J.P. *Le différend*, Minuit, 1983
- MACHERY P. *Pour une théorie de la production littéraire*,
Maspero, 1966
- MARIN L. *Le récit est un piège*, Minuit, 1978
- MESCHONNIC H. *Le signe et le poème*, Gallimard, 1975
- PROPP V. *Morphologie du conte*, Coll. "Point essais" no.
12
- RIFFATERRE M. *La production du texte*, Seuil, 1979
- STRAROBINSKI J. *Les mots sous les mots: les anagrammes de
Ferdinand de Saussure*, Gallimard, 1971
- TODOROV T. *Théorie de la littérature (les formalistes russes)*
Seuil, 1965
- TODOROV T. *Poétique de la prose*, Seuil, 1971
- TODOROV T. *Les genres du discours*, Seuil, 1978
- TODOROV T. *Théorie du symbole*, Coll. "Points essais" no. 176
- WELLEK R.A. *History of Modern Criticism, 1750 - 1950*,
Londres, 1955 - 1966, 4 vol.

تبصره: دائره المعارف علوم زبان تالیف T. TODOROV, O. DUCROT از
مجموعه "Point Essai" ایزاری بسیار مفید جهت یافتن معانی اصطلاحات علمی
می باشد.

نقد ادبی از دیدگاه زبانشناسی

Linguistique et poétique

کد درس : ۵

تعداد واحد: ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف : آشنائی دانشجویان با کاربرد علم زبانشناسی در زمینه ادبیات و نقد ادبی

سر فصل دروس: (۳۴ ساعت)

در گستره زبانشناسی کاربردی دو زمینه بطور اخص بارور می باشند که نه تنها موجب پیوند زبانشناسی و ادبیات می گردند ، بلکه امکان درک بهتر مسائل کنونی نقد ادبی را فراهم می سازد. این دو زمینه عبارتند از :

۱- نظریه های بیان و محور شناسی

۲- پدیده های زبانشناختی متن

استاد در این درس بخصوص به زمینه نخست می پردازد و دو بخش اصلی زیر را توضیح می دهد :

- بیان کلام ادبی که شامل: (۱) وضعیت بیان متن ادبی

situation d'énonciation du texte littéraire

(۲) چند آوائی بودن متن و نقل قول غیر مستقیم

(۳) *plan embrayé / non embrayé* حیطة متصل و

و منفصل (به عنوان نمونه " کلام \ داستان ") است.

- محور شناسی (*pragmatique*) متن ادبی که شامل:

(۱) مفهوم عمل زبان *acte de langage*

(۲) قوانین گفتار - پیش فرض ها و گفته های ضمنی

(۳) قراردادهای ادبی

۴) گفتگوهای ادبی است .

توضیح : این درس را می توان در دو نیمسال متوالی به صورت دو واحد جداگانه

تدریس کرد.

کتابنامه :

Manuels de base

- GARDES - TAMINE J. *La stylistique*, Paris , A.Colin
HERSCHBERG PIERROT A. *Stylistique de la prose*, Paris, Belin ,
1993, chap.1,2,3,4,6,7,8
MAIGUENEAU D. *Éléments de linguistique pour le texte littéraire*,
Paris , Dunod , 1993 , chap. 1,2,4,5,6,7
MAIGUENEAU D. *Pragmatique pour le discours littéraire*, Paris ,
Bordas , 1990 , chap. 1,4,5,6,7

Ouvrages permettant un approfondissement :

- AUSTIN J. *Quand dire c'est faire*, Paris , Seuil , collection "Points",
BENVENISTE E. *Problèmes de linguistique générale*, Paris ,
Gallimard , 1966 , 5 partie (réédité dans la collection
TEL)
BOUGNOUX D. *La communication par la bande*, Paris , La
Découverte , 1991
DUCROT O. *Le dire et le dit*, Paris , Minuit , 1984
GRICE H.P. " Logique et conversation ", in *Communications no.*
30, 1979 , p.57 - 72
KERBRAT - ORECCHIONI C. *L'énonciation de la subjectivité dans*
le langage, Paris , A.Colin , 1980
KERBRAT - ORECCHIONI C. *L'implicite*, Paris , A.Colin , 1986
LATRAVERSE F. *La pragmatique , Histoire et critique*, Liège ,
Mardaga , 1987
PAVEL T. *Univers de la fiction*, Paris , Seuil , 1988
RECANATI F. *La transparence et l'énonciation*, Paris , Seuil , 1979
RECANATI F. *Les énoncés performatifs*, Paris , Minuit , 1981
SEARLE J.R. *Les actes de langage*, Paris , Hermann , 1972
SIMONIN - GRUMBACH J. "Pour une typologie des discours", in
Langue , discours , société, J.Kristeva et J-C Milner
éd. , Paris , Gallimard , 1975 , p. 85 - 120

نظریه های ترجمه و ترجمه متون ادبی
Théorie et pratique de la traduction du texte littéraire

کد درس : ۶

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف : آشنائی دانشجویان با نظریه های ترجمه و ترجمه متون ادبی از دیدگاه
زبانشناختی و هم چنین نظریه های نقد ترجمه .

سر فصل دروس : (۳۴ ساعت)

استاد در اینجا پس از بررسی جایگاه مترجمین در تاریخ به بررسی نظریه های
زبانشناسی کار بردی در چهارچوب مسئله ترجمه می پردازد و بخصوص مباحث زیر را
توضیح می دهد و تفسیر میکند : - نظریه زبان " langage "

- ترجمه و تفسیر متن در جهت انجام ترجمه

- تحلیل گفتار به عنوان روش ترجمه

- ترجمه آزاد و ترجمه تحت الفظی

- ترجمه به عنوان یک علم

- نظریه های کنونی در مورد ترجمه

- انواع ترجمه و تحول آن در ادبیات

- ترجمه از نظریه ها تا عمل مترجم

استاد در عین حال متون ترجمه شده از زبان فرانسه به فارسی را در جهت درک صحیحتر
دانشجویان به عنوان نمونه بررسی خواهد کرد .

کتابنامه :

- BALLARD M. *La traduction, de la théorie à la pratique*
Presses de l'Université de Lille, 1986
- BERMAN A. *L'épreuve de l'étranger*, Paris, Gallimard, 1984
- BERMAN A. "La traduction et la lettre, ou l'auberge du lointain", *Les tours de Babel*, TER, Mauvezin, 1985, pp.31-150
- BERMAN A. *Pour une critique de la traduction*, Paris, Gallimard 1995
- BOUILLON P. et CLAS A. *La traductique*, Les presses de l'université de Montréal, 1993, 567 p.
- BRONCKART J.P. *Théories du langage*, une introduction critique, Pierre Mardaga, Bruxelles, 1977
- CAHIERS DE TRADUCTOLOGIE, Bibliographie de la traduction, T6, Presses de l'Université d'Ottawa, 1987
- CARY E. *Comment faut-il traduire*, Lille, PUL, 1985, (ed. angl. 1958)
- CAYRON C. *Sésame*, pour la traduction, Le mascaret, 1987
- CLAS A. cf. BOUILLON
- DELISE J. et WOODSWORTH J. *Les traducteurs dans l'histoire*, Presse Universitaires d'Ottawa / Unesco, 1995, 348 p.
- DELISE J. *La traduction raisonnable*, (anglais-français), les presses de l'université d'Ottawa, 1993, 484p.
- DELISE J. *L'analyse du discours comme méthode de traduction poétique de la traduction poétique*, Lausanne, L'âge d'homme, 1982
- ETUDES TRADUCTOLOGIQUES, *Hommages à Danica Seleskovitch*, Paris, Lettres Modernes Minard 1990, 286 p. (cahiers Champollin)
- EVEN - ZOHAR I. "Polysystem Theory", *Poetics today*, 1,1-2, 1979
- EVEN - ZOHAR I. "Translation Theory today, A call Transfert Theory", *Poetics today*, II,4, 1981
- HERMAS Theo ed. *Second Hand: Papers on the Theory an Historical Studies of Literay Translation*, Antwerpen, 1985
- d'HULST L. *Cent ans de théorie française de la traduction (de Batteux à Littré, 1748-1849)*, Presses de

- HURTADO A. *L'Université de Lille*, 1990, 256 p.
La notion de fidélité en traduction, Coll. Traductologie No 5, Paris, Didier éruditions, 1990, 236
- JAKOBSON R. *Language in literature*, Harvard University Press, Cambridge, Massachusetts, 1987, 548 p.
- KITTEL H. *Ed. Die Literarische Uebersetzung. Stand and Perspektiven ihrer Erforschung*, Berlin, E. Schmidt, 1988
- LADMIRAL J-R. *Traduire, théorèmes pour la traduction*, Paris, Gallimard, TEL, 1994, 273 p. (1 ed. 1979)
- LAMBERT J. (et H. Van Gorp) "On describing translations", *The Manipulation ...*
- LAMBERT J. "La traduction", *Théorie Littéraire*, Paris, PUF, 1989
- LAMBERT J. "La traduction, les genres et l'évolution de la littérature. Propositions méthodologiques", *Actes du X congrès de l'AILC*, New-York, 1985
- LAMBERT J. (et H. Van Gorp) "Towards Research Programms: The function of Translated Literature within European Literatures", in *HermasT., Second Hand*, 1985
- LAMBERT J. "Twenty Years Research on Literay Translation", in Kittel ed., 1988
- LAPLACE C. *Théorie du langage et théorie de la traduction*, Paris 1995 (Coll. traductologie No. 8)
- LARBAUD V. *De la traduction*, Arles, Actes Sud, 1984
- LAROSE R. *Théories contemporains de la traduction*, 2 éd. Presses de l'université de Québec, 1992, 336p.
- LA TRADUCTION PLURIELLE, M. Ballard ed., Presses Un. de Lille, 1990
- LAVault E. *Fonctions de la traduction en didactique des langues*, Paris, 1985
- LEDERER M. *La traduction aujourd'hui, le modèle interprétatif*, Paris, Hachette, FLE, 1994
- LEDERER M. et ISRAEL F. éd., *la liberté en traduction*, (actes du colloque international à l'ESIT), Paris, Didier, 1991, (Coll. traductologie No. 7)
- LITERATURE AND TRANSLATION, Holmes J., Lambert J., Broeck R. van der, ed. Louvain, Acco, 1978

- MARGOT J.-C. *Traduire sans trahir*, Lausanne, L'âge d'homme, 1979
- MESCHONNIC H. *Les cinq rouleaux*, Paris, Gallimard, 1970
- MOUNIN G. *Les problèmes théoriques de la traduction*, Paris, Gallimard, 1963
- MOUNIN G. *Les belles infidèles*, Presses Universitaires de Lille, 1994, 105 p. (1 ed. 1955)
- THE MANIPULATION OF LITERATURE, *Studies in literary Translation*, Theo Hermas ed. London, Croom Helm, 1985
- NIDA E.A. *Toward a Science of Translating*, Leiden, Brill 1964
- SALAMA-CARR S. *La traduction à l'époque abbasside*, Paris, Didier, 1990 (Coll. traductologie, N 6)
- SELESKOVITCH D., LEDERER M. *Interpreter pour traduire*, Paris, 1984, 3 ed., 1993, (Coll. traductologie, N 1)
- SELESKOVITCH D., LEDRER M., *Pédagogie raisonnée de l'interprétation*, coéd. Office des publications des communautés Européennes
Luxembourg
Didier, Paris, 1989
- STEINER G. *Après Babel*, Paris, Albin Michel, 1978
- TOURY G. "A rationale for descriptive translation studies"
cf. *The Manipulation*
- TOURY G. "The nature and role of norms in literary translation", *Literature and translation*, Leuven 1978
- TOURY G. "The adequate translation as an intermediary language", *Actes du VIII congres de l'AITG* 1976

quelques revues pour la traduction :

- BABEL, *revue de traduction*, dir., J. Goetschalckx, trimestrielles, UNESCO
- LANGUAGE INTERNATIONAL, *journal professionnel*, Leeds, UK.
- META, *journal des traducteurs*, Presses universitaires de Montreal, Dir., A. Clas, trimest
- The ATA, American Translators Association, Alexandria, USA.

تصویر شناسی

Imagologie

کد درس : ۷

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف : آشنائی دانشجویان با دیدگاه نویسندگان و نظریه پردازان فرانسوی از ادبیات فارسی و تصویر و تأثیر ادبیات کشور ما در ادبیات فرانسه. از سوی دیگر دانشجویان با تصویر و تأثیر ادبیات فرانسه در ادبیات فارسی آشنا میشوند.

سر فصل دروس : (۳۴ ساعت)

- ارائه متون فرانسوی که به نحوی تأثیر پذیر از مضامین ادبیات فارسی گشته اند که از آنجمله میتوان از " حکایات فلسفی " ولتر ، " افسانه قرون " ویکتور هوگو و " مجنون السا " اثر لویی آراگون و دیگر نویسندگان قرون ۱۸ و ۱۹ نام برد.

- بررسی آثار ادبیات فارسی که به نحوی ملهم از ادبیات فرانسه گشته اند، بعنوان نمونه می توان اولین نمایشنامه های آخوند زاده ، تبریزی ، حسن مقدم و رمانهایی مانند " کتاب احمد " و " سیاحت نامه ابراهیم بیگ " را نام برد. بدیهی است که به ادبیات معاصر ایران (هدایت ، معروفی و غیره ، شعر نو بطور کلی) که از ادبیات فرانسه تأثیر پذیرفته اند توجه خاص مبذول خواهد شد.

کتابنامه :

- DUFRENOY M.L. *L'Orient romanesque en France , 1704 - 1789 ,*
Montréal : Beauchemin , 1946
- JOURDA P. *L'Exotisme dans la littérature française depuis*
Chateaubriand , P.U.F. , 1938 et 1956 (2 t.)
- MARTINO P. *L'Orient dans la littérature française au XVI et*
XVII siècle , Genève : Slatkine , 1970
- DJAÏT E. *L'Europe et l' Islam , Seuil , 1978*
- RODINSON M. *La Fascination de l' Islam , Maspero , 1980*

- SAID E. *L'Orientalisme*, Seuil, 1980
- SANSAMI N.D. *L'Iran dans la littérature française*, P.U.F., 1936
- MOURA J.M. *L'Image du tiers monde dans le roman français contemporain*, P.U.F., 1992
- BRUNEL P., PICHOS C., ROUSSEAU A.N., *Qu'est-ce que la littérature comparée?*, Arnaud Colin, Coll. U., 1983
- CHEVREL Y. *La littérature comparée*, "Que sais-je?", No. 499
- GERARD R. *L'Orient et la pensée romantique allemande*, Nancy, Imp. G. Thomas, 1963
- SENAC P. *L'image de l'Autre. Histoire de l'occident médiéval face à l'Islam*, Flam., 1983
- GUYARD M. - F. *La littérature comparée*, "Que sais-je?", 1951
- ETIAMBLE *Comparaison n'est pas raison*, Gallimard, 1963
(critique de l'imagologie)
- DYSERINCK H. "Zum Problem der 'Images' und 'mirages' und ihrer Untersuchung im Rahmen der Vergleichenden Literaturwissenschaft", Francfort: Arcadia, I, 1966
- DUTU A. "Modeles, Images, Comparaisons", Bucarest: Synthesis, III, 1976
- FISCHER M. *Nationale Images als Gegenstand Vergleichender Literaturgeschichte - Untersuchungen zur Entstehung der Komparatistischen Imagologie*, Bonn: Bouvier, 1981
- PAGEAUX D.-H. "Une perspective d'étude en littérature comparée: l'imagerie culturelle", Bucarest: Synthesis, VIII, 1981
"De l'imagerie culturelle à l'imaginaire", in P. Brunel, Y. Chevrel: Précis de littérature comparée, P.U.F., 1989
La littérature générale et comparée, A. Colin 1995 (pp.59 - 76)
- CADOT M. "Les Etudes d'images", in S.F.L.G.C.: La Recherche en Littérature générale et comparée, Paris III, 1983
- MOURA J.M. "L'imagologie littéraire: essai de mise au point historique et critique", Revue de Littérature comparée, 3, 1992
- GROSSIR C. *L'Islam des Romantiques*, 3 t., Maisonneuve et Larose, 1984
- HENTSCH T. *L'Orient imaginaire*, Minuit, 1988

- BONNEROT O. *La Perse dans la littérature française du XVIIIe siècle*, Champion, 1988 (titre un peu différent)
- PAGEAUX D.H. "Orientalisme littéraire", in Grand Atlas des Litteratures, Encyclopedia Universalis, 1990
- GROS F. *Passeurs d'Orient*, Ministère des Affaires Etrangères, 1990
- MOURA J. - M. *Lire l'Exotisme*, Dunod, 1992
- CREPON M. *L'Orient au miroir de la philosophie*, Pocket, 1993

حدیدی (جوادی)، برخورد اندیشه ها

حدیدی (جوادی)، تأثیر ادبیات فارسی در ادبیات فرانسه (زیر چاپ)

آرین پور (یحیی)، از صبا تا نیما

قویسی (مهوش)، مولیر و پیدایش نمایشنامه در ایران، لقمان

(به علاوه به کتابنامه ۲۱ مراجعه شود)

آموزش ادبیات فرانسه

Analyse et enseignement du texte littéraire / Exploitation
méthodologique des outils critiques

کد درس : ۸

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف : ایجاد توانائی تدریس متون ادبی و تحلیل این متون بر حسب روشهای جدید نقد.

سر فصل دروس : (۳۴ ساعت)

با توجه به اینکه دانشجویان با حیطه های مختلف نقد آشنا شده اند ، در این مرحله که در آخرین نیمسال تحصیلی دوره دکتری (قبل از رساله) قرار دارد ، باید این توانائی را در آنها بوجود آورد که متون گوناگون ادبی و حتی گاه متون ناشناخته را بتوانند تحلیل و تدریس کنند. استاد برای ارائه این درس نمونه هایی از متون ادبی را برمی گزیند که بهتر است ابتدا به زبان فرانسه و سپس به زبان فارسی باشد. او از یک متن واحد ، تحلیل های چندگانه ارائه می دهد (زبانشناختی ، مضمونی ، جامعه شناختی و غیره) و در جلسات بعدی هر یک از دانشجویان را ملزم به همین نوع تحلیل می کند. این واحد درسی در واقع تلفیقی از کلیه روشهای بکار گرفته شده در نیمسالهای گذشته است و باید بیانگر توانش دانشجوی دکتری در امر تدریس متون ادبی باشد.

کتابنامه:

از کلیه کتابهای ذکر شده در این برنامه می توان استفاده کرد.

نقد و بررسی ادبیات معاصر ایران

کد درس : ۹

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف : آشنا ساختن دانشجو با ادبیات معاصر ایران

سر فصل دروس : (۳۴ ساعت)

مقدمه : - نهضت ساده نویسی در نثر فارسی در دوره معاصر .

- تحول نثر فارسی از انقلاب مشروطیت به بعد (دوره معاصر)

الف - انواع ادبی در نثر

ب - نثر دوزخ مشروطیت

ج - ترجمه

د - قصه نویسی

ه - چهره های مشهور نثر نویسی

- عبد الرحیم طالبوف

- زین العابدین مراغه ای

- میرزا آقا خان کرمانی

- میرزا فتحعلی آخوندزاده

- میرزا ملکم خان جلفایی

و - نثر در سالهای ۱۳۰۰ ه. ش. تا ۱۳۲۰ و بعد آن ز معرفی برخی نثر نویسان

معاصر :

- سید محمد علی جمالزاده

- صادق هدایت

- بزرگ علوی

- صادق چوبک

- جلال آل احمد

- فروغی

- عباس اقبال آشتیانی

- دکتر عبدالحسین زرین کوب

- دکتر محمد علی اسلامی ندوشن

- شاهرخ مسکوب

نک . انتخاب استاد باید مبتنی بر ضوابط اخلاقی و اسلامی باشد .

نقد ادبی از دیدگاه تاریخی و اجتماعی ۲
Applications sociocritiques

کد درس : ۱۰

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : واحد آموزشی (۱)

هدف : آشنائی با آنجمله از آثار ادبی که از دیدگاه نقد جامعه شناختی مورد بررسی و تحلیل قرار می گیرند.

سر فصل دروس : (۳۴ ساعت)

- ارائه تحلیل های اورپاک از آثار واقع گرایان قرن نوزدهم
- ارائه تحلیل های لوسین گلدمن در باره آثار پاسکال و راسین و برخی دیگر از نویسندگان فرانسوی (آندره مالرو)
- ارائه تحلیل های میکائیل باختین در باره آثار نویسندگان قرون وسطی و غیره.
- ارائه تحلیل متون ادبی مختلف که از دیدگاه " نظریه دریافت " *Esthétique de la réception* " مورد بررسی قرار گرفته اند .

کتابنامه :

Applications :

AUERBACH E.

La représentation de la réalité dans la littérature occidentale, 1977, rééd. "Tel", Gallimard, No 14. (ouvrage fondamental)

BAKTINE M.

L'oeuvre de Francois Rabelais et la culture populaire au Moyen-Age et à la Renaissance, 1970, rééd. "Tel", Gallimard, No. 70

- BAKTINE M. *La poétique de Dostolevski*, Seuil , 1970
BARBERIS P. *Prélude à l'utopie*, P.U.F. , "écriture" , 1991
BENICHOU P. *Morales du Grand Siècle*, reed. "Idées" , No.143
GOLDMANN L. *Le dieu caché*, Gallimard , rééd. "Tel" , No. 11
LEENHARDT J. *Lecture politique du roman "La jalousie "d'A.
Robbe-Grillet*, Minuit , 1973

Etudes sur la "théorie de la réception": voir biblio. Chaque ouvrage de Jause est essentiel et effectue une théorisation à partir d'analyses littéraires précises .

نقد ادبی از دیدگاه روانشناسی ۲
Applications psychocritiques

کد درس : ۱۱

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: واحد آموزشی (۲)

هدف: بررسی آن جمله از آثار ادبی که از دیدگاه نقد روان شناختی مورد بررسی و تحلیل قرار گرفته اند، آشنائی با این آثار و بررسی آنها باید درک عمیق تری را از نقد روانشناختی میسر سازد.

سر فصل دروس: (۴۴ ساعت)

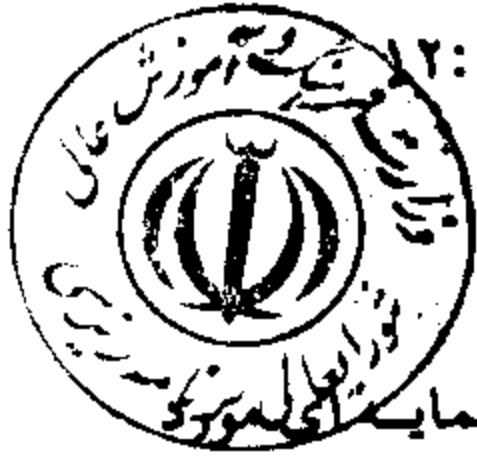
- ارائه تحلیل زیگموند فروید از "گرادیوا" اثر ژانسن و برخی از آثار دیگر نویسندگان (گوت، شکسپیر و غیره)
- ارائه تحلیل های ژان پل سارتر از آثار شارل بودلر و گوستاو فلوبر
- ارائه تحلیل های شارل مورون در مورد آثار شعرای سمبولیست (بودلر، مالارمه) و دیگر آثار او بطور اجمالی
- این درس را می توان با ارائه تحلیل های دیگر منتقدین نقد روانشناختی از جمله بلمون نوئل غنی تر ساخت.

کتابنامه:

- BELLEMIN - NOEL J. *Les contes et leurs fantasmes*, P.U.F., "écriture", 1985
- MAURON C. *Des métaphores obsédantes au mythe personnel*, Corti, 1963
- SARTRE J.P. *Baudelaire*, rééd. "Idées"
- SARTRE J.P. *L'idiote de la famille, Gustave Flaubert de 1821 à 1857*, rééd. Vol 1 à 3 "Tel" No. 75-77
- MAURON C. *Psychocritique du genre comique*, Corti, 1964

NOTA: sur la psychanalyse, bonne introduction "pédagogique" dans la collection "Les fondamentaux", Hachette, volume "La psychanalyse", T. Bonfanti et M. Lobrot, 1995

نقد مضمونی و نقد انواع ادبی ۲
Applications thématiques et génériques

کد درس : ۲۰۱۰۱

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : واحد آموزشی (۳)

هدف : آشنائی با آنجمله از آثار ادبی که از دیدگاه نقد درونمایه‌ای مورد بررسی و تحلیل قرار گرفته اند و شناختن انواع ادبی و تقسیم بندی های موجود و اهمیت آنها.

سر فصل دروس : (۳۴ ساعت)

الف - ارائه تحلیل های گاستن باشلار از درونمایه های آثار نویسندگان بزرگ.

- ارائه تحلیل های نظریه پردازان نقد درونمایه ای از جمله پویون ، ژرژ پوله ، ریموند ژان ، ژان دوسه ، با تأکید خاص بر آثار ژان پریشارد در باره آثار استاندال ، فلور ، مارسل پروست و غیره .

ب - ارائه تحلیل های نظریه پردازان نقد انواع ادبی از جمله ارسطو ، برونی تیر ، و برخی از آثار ژنت ، تودورو ، تادیه

کتابنامه : به علاوه کتابنامه ارائه شده برای درس "مطالعه حیطه نقد درونمایه و نقد انواع ادبی" از آثار زیر نیز می توان بهره جست.

- BABLET D. et JACQUOT J. *L'expression dans le théâtre européen*, CNRS, 1971
- BESSIERE J. *Le fantastique, la poétique de l'incertain*, Larousse, 1974
- BLOOM H. *The anxiety of influence. A theory of poetry*, London / New-york, Oxford University Press, 1973
- KRISTEVA J. *La révolution du langage poétique. L'avant-garde à la fin du XIX siècle : Lautréamont et Mallarmé*, Seuil, 1974, Rééd. "Points essais" No. 174

- FABRE J. *Le miroir de sorcière*, Corti, 1992, (essai de synthèse sur la littérature fantastique)
- MITTERAND H. *Le discours du roman*, PUF, 1980
- STAROBINSKI J. *La transparence et l'obstacle, essai sur Rousseau*, Gallimard, 1969
- TADIE J.Y. *Le roman d'aventure*, Paris, 1982
- TODOROV T. *Introduction à la littérature fantastique*, 1970
Rééd. "Points essais", No. 73

استفاده کرد.
تذاریعالی بنکومورد انواع ادبی با توجه به دیدگاههای استاد و دانشجویان از آثار زیر میتوان

Le genre romanesque :

- ASTIER P. *Encyclopédie du Nouveau Roman*, Debresse, 1968
- BOURNEUF R. et OUELLET R. *L'univers du roman*, PUF, 1972
- BERMOND C. *Logique du récit*, Seuil, 1973
- BUTOR M. *Essais sur le roman*, Gallimard, (Idées), 1970
- COULET H. *Le Roman jusqu'à la Révolution*, A. Colin, Coll. "U", 1967
- DEBRAY-GENETTE R. *Métamorphose du récit*, Seuil, 1988
- GENETTE G. *Figures III*, Seuil, 1973
- GIRARD R. *Mensonge romantique et vérité romanesque*, Grasset, 1961
- GOLDENSTEIN J.-P. *Pour lire le roman*, De Boeck Duculot, 1986
- GOLODMANN L. *Pour une sociologie du roman*, Gallimard, 1961
- KEMPF R. *Sur le corps romanesque*, Seuil, 1968
- KUNDERA M. *L'art du roman*, Gallimard, 1986
- LAURENT J. *Roman du Roman*, Gallimard, 1977
- LUKACS G. *La théorie du roman*, Gonthier, 1963
- LUKACS G. *La signification présente du réalisme critique*, Gallimard, 1960
- MALRAUX A. *L'homme précaire et la littérature*, Gallimard, 1977
- MITTERAND H. *Le discours du roman*, PUF, 1980
- MITTERAND H. *Le regard et le signe*, PUF, 1987
- POUILLON J. *Temps et Roman*, Gallimard, 1946
- RAIMOND M. *Le Roman depuis la Révolution*, A. Colin, 1967
- RAIMOND M. *Le Roman contemporain*, Sedes, 1976
- RICARDOU J. *Problèmes du Nouveau Roman*, Seuil, 1973
- RICARDOU J. *Le Nouveau Roman*, Seuil, 1973
- RICOEUR P. *Temps et récit, I*, Seuil, 1983
- RICOEUR P. *Temps et récit, II, (la configuration du temps dans le récit de fiction)*, Seuil, 1984
- RICOEUR P. *Temps et récit, III, (le temps raconté)*, Seuil, 1985
- RIEUNEAU M. *Guerre et Révolution dans le roman français de 1919 à 1939*, 1974

- ROBBE - GRILLET A. *Pour un Nouveau Roman*, Gallimard, 1963
 ROBERT M. *Roman des origines et origine du roman*,
 Gallimard, 1972
 ROUSSET J. *Forme et signification*, Corti, 1962
 ROUSSET J. *Narcisse romancier*, Corti, 1973
 SARRAUTE N. *L'Ère du soupçon*, Gallimard, 1956
 TADIE J.-Y. *Le récit poétique*, PUF, 1978
 TADIE J.-Y. *Le roman d'aventures*, PUF, 1982
 ZERRAFA M. *Roman et société*, PUF, 1951

Sur le genre poétique :

- ALLEM M. *Anthologie poétique française, XVI siècle*, 2 vol.
 Paris, Garnier - Flammarion, 1965
 ALLEM M. *Anthologie poétique française, XVII siècle*,
 2 vol., Paris, Garnier - Flammarion, 1965
 ALLEM M. *Anthologie poétique française, XVIII siècle*, Paris,
 Garnier - Flammarion, 1966
 BAUER M. et DAKEYO P. *Poésie d'un continent*, Paris, Silex,
 1984 (anthologie de poésie africaine de langue
 française)
 BEDOUIN J.-L. *La Poesie surréaliste*, Paris, Seghers, 1964
 CAILLOIS R. et LAMBERT J.-C. *Trésor de la poésie universelle*
 Paris, Gallimard, 1958, reed. 1986
 DECAUDIN M. *Anthologie de la poésie française du XX siècle*,
de Paul Claudel à René Char, Paris, Coll.
 Poésie, Gallimard, 1983
 DECAUNES L. *La Poésie romantique française*, Paris, Seghers
 1973
 DECAUNES L. *La Poésie parnassienne*, Paris, Seghers, 1976
 DELUY H. *L'Anthologie arbitraire d'une nouvelle poésie*
(1960 - 1982), Paris, Flammarion, 1983
 DELVILLE B. *La Poésie symboliste*, Paris, Seghers, 1971
 DELVILLE B. *La nouvelle Poésie française*, 2 vol., Paris,
 Seghers, 1977
 ELUARD P. *Première anthologie vivante de la poésie du*
passé (XII - XVII siècle), 2 vol., Paris,
 Seghers, 1951
 GIDE A. *Anthologie de la poésie française*, Paris, Bibli.
 de la Pléiade, Gallimard, 1946
 LEUILLOT B. *Anthologie de la poésie française du XIX siècle*,
de Chateaubriand à Baudelaire, Paris, Coll.
 Poésie, Gallimard, 1984
 MAILHOT L. et NEPVEU P. *La poésie québécoise des origines*
à nos jours, Québec, Presses Universitaires,
 1981
 MARY A. *Anthologie poétique française. Moyen Age*, 2
 vol. Paris, Garnier - Flammarion, 1967
 POMPIDOU G. *Anthologie de la poésie française*, Paris,
 Hachette, 1960

- ROMBAUT M. *La poésie africaine d'expression française*, Paris, Seghers , 1976
- ROUSSET J. *Anthologie de la poésie baroque française* , Paris Colin , 1961
- SABATIER R. *Histoire de la poésie française* , 8 vol. , Paris , A. Michel , 1975 - 1982
- SEGHES P. *Le livre d'or de la poésie française* , 3 vol. , Verviers , Marabout , 1961 -1969
- SENGHOR L.S. *Anthologie de la nouvelle poésie nègre et malgache de langue française* , P.U.F. , 1948 , reed. Coll. Quadrige
- ZUMTHOR P. *Anthologie des grands rhétoriciens* , Paris 10/18 , 1978

La réflexion des poètes :

- ARAGON L. *Le Fou d'Elsa* , Paris , Gallimard , 1963
consultera avec profit les nombreuses préfaces qu'Aragon a données à ses recueils poétiques)
- BONNEFOY Y. *Entretiens sur la poésie* , Paris , Payot , 1981
- CHAR R. *Recherche de la base et du sommet* , Paris , Gallimard , 1965
- CLAUDEL P. *Positions et propositions* , Paris , Gallimard, 1928-1934
- CLAUDEL P. *Réflexions sur la poésie* , Paris , Gallimard , rééd. Coll. Idées , 1963
- COCTEAU J. *Le secret professionnel* , Paris , Stock , 1922
- DEGUY M. *Actes* , Paris, Gallimard , 1966
- ELUARD P. *Donner à voir* , Paris , Gallimard , 1939
- ELUARD P. *Les Sentiers et les Routes de la poésie* , Paris , Gallimard , 1954
- GLISSANT E. *L'Intention poétique* , Paris , Seuil , 1966
- GUILLEVIC *Vivre en poésie* , Paris , Stock , 1980
- JACCOTTET Ph. *L'entretien des muses* , Paris , Gallimard , 1968
- PAZ O. *L'arc et la Lyre* , Paris , Gallimard , 1965
- PONGE F. *Méthodes (Le Grand Recueil , tome II)* , Paris , Gallimard , 1962
- PONGE F. *La Fabrique du pré* , Genève , Skira , 1971
- POUND E. *ABC de la lecture* , Paris , Gallimard , 1966 rééd. Coll. Idées
- RENARD J.C. *Notes sur la poésie* , Paris , Sueil , 1970
- REVERDY P. *Le Gant de crin* , Paris , Plon , 1927
- RILKE R.-M. *Lettres à un jeune poète* , dans Oeuvres , Prose , Paris , Seuil , 1966
- TARDIEU J. *Formeries* , Paris , Gallimard , 1976
- VALERY P. *Variété* , 5 vol. , Paris , Gallimard , 1924-1944
- VALERY P. *Tel quel* , Paris , Gallimard , 1941-1943

VALERY P. *Cahiers*, 2 vol., Bibl. de la Pléiade, Paris, Gallimard, 1973-1974

Essais généraux :

- BARTHES R. *Le Degré zéro de l'écriture*, Paris, Seuil, 1953, rééd. Coll. Points
- BELAVAL Y. *La recherche de la poésie*, Paris, Gallimard, 1947
- BOSQUET A. *Verbe et vertige. Situations de la poésie*, Paris, Hachette, 1961
- CAILLOIS R. *Approches de la poésie*, Paris, Gallimard, 1978
- DUFRENNE M. *Le poétique*, Paris, P.U.F., 1963
- GLEIZE J.-M. *Poésie et figuration*, Paris, Mercure de France, 1966
- KRISTEVA J. *La Révolution du langage poétique*, Paris, Seuil, 1974
- MESCHONNIC H. *Critique du rythme*, Paris, Verdier, 1982
- MONNEROT J. *La Poésie moderne et le sacré*, Paris, Gallimard, 1945
- PAULHAN J. *Clefs pour la poésie*, Paris, Gallimard, 1944
- PELLETIER A.-M. *Fonctions poétiques*, Paris, Klincksieck, 1977
- RIFFATERRE M. *La Production du texte*, Paris, Seuil, 1979
- RIFFATERRE M. *Sémiotique de la poésie*, Paris, Seuil, 1983
- TODOROV T. et alii, *Sémantique de la poésie*, Paris, Seuil, Coll. Points, 1979

Le genre théâtral :

- ABIRACHED R. *La Crise du personnage dans le théâtre moderne*, Grasset, 1978
- ARISTOTE *Poétique*, Les Belles Lettres, 1961, 3 ed.
- ARTAUD A. *Le théâtre et son double*, Gallimard / Idées, 1966
- BEAUMARCHAIS P. A. de *Essai sur le genre dramatique sérieux*, in *Théâtre complet*, Gallimard / Pléiade, 1957
- BENSKY R.-D. *Recherches sur les structures et la symbolique de la marionnette*, Nizet, 1971
- BOILEAU N. *Art poétique*, ch.3, in *Oeuvres*, Garnier, 1961, pp. 159 - 188
- BRECHT B. *Ecrits sur le théâtre*, t.1 et 2, L'Arche, 1972
- CORNEILLE P. *Trois Discours*, in *Oeuvres complètes*, Seuil, 1963, pp. 821 - 846
- DIDEROT D. *Troisième Entretien sur "Le Fils naturel"*, *Discours sur la poésie dramatique, Paradoxe sur le comédien*, in *Oeuvres esthétiques*, Garnier, 1959
- DORT B. *Théâtre réel. Essais de critique 1967 - 1970*, Le Seuil, 1971
- HANDKE P. *Outrage au public*, L'Arche, 1968
- HELBO A. *Sémiologie de la représentation, Théâtre, Télévision Bande dessinée. (Etudes présentées par A. Helbo)*, Bruxelles, Ed. Complexe, 1975

- HORACE** Epître aux Pisons ou Art poétique , in *Epîtres* ,
Les Belles Lettres , 1964 , livre 2 , pp. 181 -
226
- HUBERT M.-C.** *Langage et corps fantasme dans le théâtre des
années cinquante* , Beckett , Ionesco , Adamov ,
Corti , 1987
- HUGO V.** "Préface " de Cromwell , in *Le Club Français du
livre* , 1.3 , 1970
- IONESCO E.** *Notes et contre -notes* , Gallimard / Idées , 1966
- ISSACHRIOFF M.** *Le spectacle du discours* , Corti , 1985
- JACQUOT J.** (Etudes réunies et présentées par J. Jacquot) ,
*Les Tragédies de Sénèque et le théâtre de la
Renaissance* , C.N.R.S. , (Le Choeur des Musés),
1965 , 1967. (Etudes réunies et présentées par
J.Jacquot et D.Babliet) , Les Voies de la
création théâtrale , t.1, 1970
- JANSEN S.** "Esquisse d'une théorie de la forme dramatique"
Langage 12 , 1968 , pp.71-93
- LARTHOMAS P.** *Le Langage dramatique , sa nature, ses procédés*,
A.Colin , 1972
- PAVIS P.** *Dictionnaire du théâtre* , Ed. sociales, 2 éd., 1987
- PRZYBOS J.** *L'Entreprise melodramatique* , Corti , 1987
- ROBICHEZ J.** *Le Symbolisme au théâtre* , Lugne - Poe et les
début de l'Oeuvre , L'Arche , 1957
- SCHERER J.** *La Dramaturgie classique en France* , Nizet , 1966.
Racine et ou la cérémonie , P.U.F. , (Littératures
modernes) , 1982
- SOURIAU E.** *Les 200 000 Situations dramatiques*, Flammarion,
1950 , Bibliothèque d'Esthétique
- STENDHAL** *Racine et Shakespeare* , Garnier-Flammarion ,
1970
- UBERSFELD A.** *Lire le théâtre I* , Ed. sociales (Classiques du
peuple) , 1978 *Lire le théâtre II* , Ed, sociales ,
1981 . *Le Roi et le bouffon* , (Etude sur le
Théâtre de Hugo) , Corti , 1974
- ZOLA E.** *Le Naturalisme au théâtre* , (fait suite au Roman
expérimental) , Charpentier et Cie Editeurs , 1987
6 éd. , pp. 109 - 156

Revue consacrées au théâtre :

Cahiers Renaud - Barrault
Cahiers Théâtre - Louvain
L'Art du théâtre
L'Avant - Scène Théâtre
Organon (C.E.R.T.C. , Université Lyon II)
Revue d'Histoire du théâtre
Travail theatral

نقد ادبی از دیدگاه صورت‌نگرایان و ساختارگرایان ۲

Applications structurales

کد درس : ۱۳

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : واحد آموزشی (۴)

هدف : آشنائی با آن جمله از آثار ادبی که از دیدگاه نقد ساختاری مورد بررسی و تحلیل قرار گرفته اند.

سر فصل دروس : (۳۴ ساعت)

- ارائه آن جمله تحلیل های رولان بارت که در چهارچوب نقد ساختاری به بررسی آثار نویسندگان فرانسوی اختصاص یافته است.
- ارائه تحلیل های ژرار ژنت ، گالوینو ، ژنی و میتران که در چهارچوب نقد ساختاری به بررسی آثار نویسندگان مختلف پرداخته اند.

کتابنامه :

- BARTHES R.** *L'oeuvre complète , T.1 : 1942 - 1965 , Paris , Seuil , 1993 . (On se reportera utilement à "poétique" No. 47 , sept. 1981 , Seuil*
- CALVINO J.** *La machine littérature , Paris , Seuil , 1984 (On se reportera utilement à " communication" No. 8 : L'analyse structural du récit , Coll. "Points Essais" No. 129*
- DELEUZE G.** *Proust et les signes , P.U.F. , 1964*
- GENETTE G.** *Toute l'oeuvre critique (en particulier : Figures III Coll. " Poétique " , Seuil , 1972)*
- JENNY L.** *La terreur et les signes , poétique de rupture , Gallimard , 1982*
- MITTERAND H.** *Le discours du roman , P. U . F. , 1980*

نگرشی بر ادبیات قرون ۱۶ و ۱۷ - تاریخ عقاید ،
تاریخ انواع ادبی و تاریخ هنر

Panorama littéraire XVI -XVII siècles , histoire des idées
histoire des genres , histoire de l'art

کد درس : ۱۴

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف : شناخت عمیق دانشجویان از ادبیات قرون ۱۶ و ۱۷ ، تاریخ عقاید ، تاریخ
انواع ادبی و تاریخ هنر این قرون و ایجاد توانایی در تحلیل آثار این قرون با تکیه بر
مطالب مربوط به شیوه های مختلف نقد که در این رابطه تدریس می شوند.

سر فصل دروس : (۳۴ ساعت)

استاد به دلخواه خود در قرن مورد نظر یک نویسنده (به عنوان نمونه مولیر، راسین،
و ....)، یک مکتب ادبی (کلاسیسم ، باروک ، ...) و یکی از انواع ادبی مثلا
(تراژدی در قرن هفده از Rotrou تا Racine) را انتخاب می کند و آثار مربوطه
به شیوه ای نظام یافته مطالعه خواهند شد. این مطالعه از طریق تحلیل آثار مورد نظر به
عنوان نمونه: توضیح متون ، تفسیر مضمونی ، قرائت پیوسته ، یادداشت برداری
از مطالعات انجام شده و همچنین با استفاده از دیدگاه های نقدی که قبلا در
واحدهای آموزشی ۱ ، ۲ ، ۳ ، ۴ ، تدریس شده اند انجام خواهد پذیرفت. سپس
استاد پیوند این اثر یا آثار را به شیوه ای نظام یافته با زمینه های زیر روشن خواهد
ساخت:

- چهارچوب تاریخی و مذهبی : تحول تاریخ عقاید (l'histoire des idées)

- تحول تاریخ هنر (l'histoire de l'art)

- تحول اشکال و انواع ادبی (l'histoire des genres)

یادآوری می شود که در اینجا منظور مطلقاً تقلیل اثر ادبی و محدود کردن آن به نوعی "نظریه دریافت" (*théorie de la réception*) نیست بلکه بالعکس هدف آشکار ساختن خصلت های آثار مهم و میراث ادبی ، در ارتباط با شرایط تاریخی خلق آنها و همچنین روشن ساختن مباحثاتی است که این آثار بر می انگیزند چرا که اینان در تغییر دادن واقعیت تاریخی که در آن ظهور می کنند ، سهمی دارند.

کتابنامه :

تعیین کتابنامه ای مشخص در این زمینه امکان پذیر نیست. می توان از تاریخ ادبیات فرانسه در انتشارات Magnard در پنج جلد به قلم (C.BIET , J.P.BRIGHELLI , J.L. RASPAIL) در مجموعه "Textes et contextes" نام برد که ادبیات را در ارتباط با کاربردهای دیگر زیبا شناختی به شیوه ای نظام یافته بررسی می کند.

در باره تحول تاریخ عقاید ، می توان به آثار بنیادین Michel Foucault (به کتابنامه واحد آموزشی ۱۲ رجوع شود) و همچنین کتب Paul Hazard که عبارتند از :

- *La crise de la conscience européenne*, Paris, 1935, 3 vol.

- *La pensée européenne de Montesquieu à Lessing*, Paris, 1946, 2vol.

و به کتب مختلف تاریخ هنر که از میان آنان متون زیر جهت یادآوری ذکر می شوند رجوع کرد.

- BAZIN Germain, *Histoire de l'art*, Paris, Massin, 1953

- WETZEL Christoph, *Histoire de la peinture des origines à nos jours*, Paris, Belfond, 1990

نگرشی بر ادبیات قرن ۱۸ تاریخ عقاید - تاریخ انواع ادبی و تاریخ هنر

Panorama littéraire XVIII siècle + histoire des idées +
histoire des genres + histoire de l'art

کد درس : ۱۵

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف : شناخت عمیق دانشجویان از ادبیات قرن ۱۸ ، تاریخ عقاید ، تاریخ
انواع

ادبی و تاریخ هنر در این قرن و همچنین ایجاد توانایی در تحلیل این آثار با تکیه بر مطالب
آموخته شده یعنی شیوه های مختلف نقد.

سر فصل دروس : (۳۴ ساعت)

استاد به دلخواه خود نویسنده ای (مثلا دولاکلو و روسو) را از این قرن و یکی از انواع ادبی
را مانند حکایت های فلسفی ولتر انتخاب می کند. این مطالعه همراه با تحلیل آثار ادبی از
دیدگاه شیوه های نقدهای آموخته شده انجام خواهد پذیرفت.
بدیهی است در قرن هیجدهم تاریخ عقاید و تحولات سیاسی مورد بررسی عمیق
قرار خواهند گرفت.

کتابنامه :

ارائه یک کتابنامه حتی مختصر در اینجا غیر ممکن است. استاد به علاوه کتب تعیین شده
در واحد " نگرشی بر ادبیات قرن شانزده و هفده " می تواند از تمام آثاری
که در کتابنامه درس " انواع ادبی " معرفی شده اند بهره
جوید و از

oeuvres complètes نویسندگان بزرگ قرن هیجدهم ، با توجه به ضوابط موجود در
کشور ایران ، استفاده نماید.

نگرشی بر ادبیات قرن نوزده - تاریخ عقاید -

تاریخ انواع ادبی و تاریخ هنر

Panorama littéraire XIX siècle + histoire des idées +
histoire des genres + histoire de l'art

کد درس: ۲۱

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: شناخت عمیق دانشجویان از ادبیات قرن نوزدهم، تاریخ انواع ادبی و تاریخ هنر این قرن و ایجاد توانایی در تحلیل این آثار با تکیه بر مطالب مربوط به شیوه های مختلف نقد که

در این رابطه تدریس می شوند.

سر فصل دروس: (۳۴ ساعت)

استاد به دلخواه خود در قرن مورد نظر یک نویسنده به عنوان نمونه (استاندال، هوگو، فلور) و یک مکتب ادبی (رمانتیسیم، واقع گرایان یا سمبولیسم) و یکی از انواع ادبی (شعر، نمایشنامه یا رمان) را بررسی و تحلیل خواهد کرد. بدیهی است که این بررسی از طریق شیوه های مختلف نقد ادبی که قبلاً آموخته شده اند انجام خواهد شد. (مراجعه شود به واحد آموزشی ۵)

کتابنامه:

نک. کتابنامه "نگرشی بر ادبیات قرون شانزده و هفده"

و کتابنامه "انواع ادبی"

- کلیه آثار نویسندگان بزرگ قرن نوزدهم (انتخاب استاد باید مبتنی بر ضوابط

اخلاقی و اسلامی باشد).

نگرشی بر ادبیات قرن ۲۰ تاریخ عقاید - تاریخ انواع ادبی و تاریخ هنر

Panorama littéraire XX siècle + histoire des idées +
histoire des genres + histoire de l'art

کد درس : ۱۷

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف : شناخت عمیق دانشجویان از ادبیات قرن بیستم ، تاریخ عقاید - تاریخ انواع ادبی و تاریخ هنر این قرن و ایجاد توانایی در تحلیل این آثار با تکیه بر مطالب مربوط به شیوه های مختلف نقد که در این رابطه تدریس می شوند.

سر فصل دروس : (۳۴ ساعت)

به تعاریف در واحد آموزشی (۱۴) رجوع شود.

استاد به دلخواه خود در قرن مورد نظر یک نویسنده ، به عنوان نمونه (مارسل پروست و سلین و غیره) و یک مکتب ادبی (سورئالیسم ، رمان جدید) و یکی از انواع ادبی را بررسی و تحلیل خواهد کرد. بدیهی است که در این بررسی از طریق شیوه های مختلف نقد ادبی که قبلاً آموخته شده انجام خواهد شد. (مراجعه شود به واحد آموزشی ۱۴)

کتابنامه :

- به کتابنامه درس " نگرشی بر ادبیات قرن ۱۶ ، ۱۷ ، تاریخ عقاید ، تاریخ انواع ادبی و تاریخ هنر " مراجعه شود.

- به کتابنامه درس " انواع ادبی " مراجعه شود.

- تمام آثار نویسندگان بزرگ قرن بیستم با توجه به ضوابط اخلاقی و اسلامی.

نقد ادبی از دیدگاه تاریخی و اجتماعی ۳
Application sociocritique à la littérature persane

کد درس : ۱۸

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیش‌نیاز : واحدهای آموزشی ۱ و ۱۰

هدف : به‌کارگیری دستاوردهای نقد جامعه‌شناختی در ادبیات فارسی ، آماده سازی دانشجویان برای پرداختن به این گونه نقد در چهارچوب ادبیات فارسی و غنی ساختن نقد ادبی فارسی.

سر فصل دروس : (۳۴ ساعت)

با توجه به اینکه دانشجویان در نیمسال اول ، با نظریه های نقد جامعه شناختی آشنا شده اند (۱) و در نیمسال دوم کاربرد آنرا در زمینه ادبیات فرانسه مطالعه و بررسی نموده اند ، استاد برای تدریس این واحد متونی را از ادبیات فارسی انتخاب می کند و دانشجویان بطور دسته جمعی با کمک استاد به بررسی این متون از دیدگاه نقد جامعه شناختی می پردازند. سپس هر دانشجو به عنوان کار فردی ، متنی را بر می گزیند و در پایان نیمسال تحصیلی ، به صورت نوعی رساله مختصر ، نقدی جامعه شناختی از آن متن ارائه می دهد.

توضیح : چون کاربرد نقد جامعه شناختی در زمینه ادبیات فارسی چندان متداول نبوده است و این نوع پژوهش در ایران در مراحل ابتدائی است پس نمی توان مأخذ متعدد و معتبری در این زمینه ارائه داد. در واقع برنامه دکتری ادبیات فرانسه و تطبیقی باید در نیمسال سوم ، در جهت غنی ساختن نقد فارسی ، شامل نوآوری و پژوهش شخصی باشد. مأخذ مورد استفاده همان مأخذ واحدهای ۱ و ۱۰ است که در اینجا پایه و اساس قرار می گیرند ، اما به آنها بسنده نمی شود.

کتابنامه :

GHANOON PARVAR Md R. *Prophets of doom (literature as socio - political phenomenon in Modern Iran)*, U.P.A. , 1984
KAMSHAD H. , *Modern persian prose* , Cambridge , University press , 1966

از جمله کتابهای فارسی که می توان مورد استفاده قرار داد :

آرینپور (یحیی)، از صبا تا نیما ، تهران ، انتشارات جیبی ۱۳۵۰/۱۹۷۱ ، چاپ پنجم ، ۲ جلد .

ایرانی ناصر ، داستان ، تعاریف ، ابزارها و عناصر ، تهران ، کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان ، ۱۳۶۴

براهنی (رضا)، قصه نویسی ، تهران ، نشر نو ، ۱۳۶۲/۱۹۸۳ ، چاپ سوم

براهنی(رضا)، کیمیا و خاک ، تهران ، نشر آمین ، ۱۳۶۴/۱۹۸۵

براهنی(رضا)، تاریخ مذکر (فرهنگ حاکم و فرهنگ محکوم)، تهران ، نشر اول ، ۱۳۶۳/۱۹۸۴

براهنی(رضا)، سفر مصر ، تهران ، نشر اول ، ۱۳۶۳

دولت آبادی (محمود)، ما نیز مردمی هستیم ، تهران ، پارس ، ۱۳۶۸

سپانلو(محمد علی)، نویسندگان پیشرو ایران ، تهران ، زمان ، ۱۳۶۲

عابدینی ، صد سال داستان نویسی در ایران ، تهران ، نشر تندر ، ۱۳۶۶+۱۳۶۸

مولوی(فرشته)، کتابشناسی داستان کوتاه ، تهران ، نیلوفر ، ۱۳۷۱

مهرین م.، سرگذشت و کار جمالزاده ، تهران ، کانون معرفت ، ۱۳۴۲

میر صادقی (جمال)، عناصر داستان ، تهران ، انتشارات صفا ، ۱۳۶۴

میر صادقی (جمال)، ادبیات داستانی ، تهران ، شفا ، ۱۳۶۶

آثار عبدل عدامی دستغیب در مورد نقد ادبی

نقد ادبی از دیدگاه روانشناسی ۳

Application psychanalytique à la littérature persane

کد درس : ۱۹

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : واحدهای آموزشی ۲ و ۱۱

هدف : بکارگیری دستاوردهای نقد روانشناختی در ادبیات فارسی ؛ آماده سازی دانشجویان برای پرداختن به این گونه نقد در چهارچوب ادبیات فارسی و غنی ساختن نقد ادبی فارسی.

سرفصل دروس : (۳۴ ساعت)

با توجه به اینکه دانشجویان در دو نیمسال قبلی (۲ ، ۱۱) با نظریه های نقد روانشناختی و کاربرد آن در زمینه ادبیات فرانسه آشنا شده اند ، استاد برای تدریس این واحد متونی را از ادبیات فارسی انتخاب می کند (نظم یا نثر) و دانشجویان با کمک استاد به بررسی متن منتخب از دیدگاه نقد روانشناختی می پردازند. این واحد نیز شامل پژوهش فردی هر دانشجو در زمینه متنی است که خود به کمک استاد انتخاب می کند و در پایان نیمسال به صورت رساله کوتاهی ارائه می دهد.

توضیح : نقد روانشناختی نیز مانند نقد جامعه شناسی تا کنون کاربرد زیادی در ادبیات فارسی نداشته است. بنابراین نمی توان منابع و مأخذ متعدد و معتبری در این زمینه ارائه داد. در اینجا نیز — و آوری و پژوهش فردی شرط اولیه است. از منابع و مأخذ واحدهای ۱۱ و ۲ در اینجا استفاده می شود اما استاد می کوشد تا فرضیه های نظری را با ارائه مثالهایی از ادبیات فارسی روشن سازد.

نقد مضمونی و نقد انواع ادبی ۳

Application thématique et générique à la littérature persane

کد درس : ۲۰

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز: واحدهای آموزشی ۳ و ۱۲

هدف : بهکارگیری دستاوردهای جدید نقد مضمونی در ادبیات فارسی. غنی تر ساختن این نوع نقد ادبی در زمینه ادبیات فارسی.

سر فصل دروس : (۳۴ ساعت)

بدون شک نقد مضمونی از نادر انواع نقد ادبی است که در ایران متداول بوده و می باشد. استاد برای تدریس این درس متونی از ادبیات فارسی را که قبلاً مورد تحلیل پژوهشگران ایرانی و خارجی بوده اند برمی گزیند و جزء سر فصل دروس خود قرار میدهد. در زمینه نقد مضمونی شعر می توان به آثار حافظ ، فردوسی ، نیما ، و غیره که از نظر مضمون مورد نقد قرار گرفته اند اشاره کرد ، در زمینه نثر نیز می باید به آثار نویسندگان معاصر ایران و نخستین نوول نویسان ایرانی از جمله جمالزاده اشاره کرد.

کتابنامه :

مأخذ ذکر شده در کتابنامه ۳ و ۱۲ به علاوه :

عابدینی (حسن) ، صد سال داستان نویسی در ایران ، دو جلد ، تهران ، نشر تندر ،

۱۳۶۸-۱۳۶۶

عابدینی (حسن) ، فرهنگ داستان نویسی ایران ، تهران ، دبیران ، ۱۳۶۹

آژند (یعقوب) ، کتابشناسی ادبیات داستانی ایران ، تهران ، آرمین ، ۱۳۷۳

کلیه آثار جلال ستاری

براهنی (رضا) ، قصه نویسی

میر صادقی (جمال) ، قصه - داستان کوتاه - رمان

سپانلو (محمد علی) ، نویسندگان پیشرو ایران

نقد ادبی از دیدگاه صورتگرایان و ساختگرایان ۳
Application structurale à la littérature persane

تعداد واحد : ۲

کد درس : ۲۱

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : واحد آموزشی ۴ و ۱۳

هدف : بهکارگیری شیوه های نقد ساختاری در آثار نویسندگان ایرانی در جهت غنایی نقد ادبی فارسی. دستیابی به امکان بررسی و تحلیل ساختاری آثار نویسندگان فارسی زبان بخصوص نویسندگان معاصر.

سر فصل دروس : (۳۴ ساعت)

با توجه به اینکه از آثار نویسندگان فارسی زبان مورد تحلیل ساختاری قرار گرفته اند استاد جهت راهنمایی دانشجویان ابتدا این تحلیل ها را توضیح میدهد و به تفسیر آنها می پردازد. سپس دانشجویان به نوبه خود کار تحلیل در باره آثار ادبی منتخب را آغاز می کنند.

کتابنامه :

ماخذ ذکر شده در واحد های ۴ و ۱۳ به علاوه :

مقالات :

بالائی (کریستف) ، پیدایش رمان جدید در ایران

بالائی (کریستف) ، گونی پرز : سرچشمه های داستانهای کوتاه فارسی

قویمی (مهوش) ، "زبانشناسی و کاربرد آن در ادبیات" ، مجله زبانشناسی

قویمی (مهوش) ، "ارزش توصیفی اسامی خاص در هزار و یک شب" ، مجله

لقمان

نفیسی (آذر) ، مجموعه مقالات ، مجله کلک

برخی از کتابهای زیر مورد تحلیل ساختاری قرار گرفته اند و می توان به آنها
مراجعه کرد و برخی دیگر را می توان مورد تحلیل های ساختاری جدید قرار داد.
نقیب الممالک (محمد علی) ، امیر ارسلان ، به همت جعفر محجوب ، تهران ،
انتشارات جیبی ، ۱۹۷۷/۲۵۳۶

طالب تبریزی (ابد الرحیم) ، کتاب احمد یا سفینه طالبی ، جلد اول ، تجدید
چاپ ، تهران ، انتشارات گام ، ۱۹۷۷/۲۵۳۶

طالب تبریزی (ابد الرحیم) ، کتاب احمد یا سفینه طالبی ، به همت باقر مومنی ،
تهران ، انتشارات شبگیر ، ۱۹۷۷/۲۵۳۶

مراغه ای (زین العابدین) ، سیاحت نامه ابراهیم بیگ ، به همت م.ع. سپانلو ،
تهران ، انتشارات اسفار ، ۱۹۸۵/۱۳۶۴

خسروی (محمد باقر میرزا) ، شمس و طغرا ، تهران ، ۱۹۰۹/۱۳۲۷ ، ۳ جلد . تجدید
چاپ ، تهران ، چاپخانه خاور ، ۱۳۵۰/۱۳۲۹ ، ۳ جلد

مدیر مدرسه ، جلال آل احمد ، تهران ، ۱۳۳۷ ، چاپ ۷ ، امیر کبیر
شهر آهو خانم ، علی محمد افغانی ، تهران ، ۱۳۴۰ ، جیبی ، ۱۳۵۸

سوشون ، سیمین دانشور ، تهران ، خوارزمی ، ۱۳۴۸

شازده احتجاب ، هوشنگ گلشیری ، تهران ، زمان ، ۱۳۴۸ ، چاپ ۷ ، ققنوس ،
۱۳۵۷

کلیدر ، محمود دولت آبادی ، تهران ، نشر پارس ،

رازهای سرزمین من ، رضا براهنی ، نشر مغان ، ۱۳۶۶ ، ۲ جلد

زمستان ۶۲ ، اسماعیل فصیح ، تهران ، نشر نو ، ۱۳۶۶

سمفنی مردگان ، عباس معروفی ، ۱۳۶۸ ، چاپ ۴ ، تهران ، نشر فاخره

نشانه شناسی و متن ادبی
Sémiologie et organisation du texte littéraire

کد درس : ۲۲

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : واحد آموزشی ۵

هدف : با توجه به اینکه دانشجویان در واحد قبلی با کاربرد علم زبانشناسی در زمینه ادبیات و نقد ادبی آشنا شده اند. در اینجا این آشنائی را کامل می کنند و با پدیده هایی آشنا می شوند که به شیوه های سازمان یابی متن ادبی مربوط می شود.

سر فصل دروس (۳۴ ساعت)

استاد در اینجا به توضیح پدیده های زبانشناختی متن می پردازد (که در حقیقت واحد قبلی را تکمیل می کنند)، مباحث مورد نظر عبارتند از:

۱. انسجام و پیوستگی

۲. توصیف و روایت : برجسته سازی (حیطه پیشین/حیطه

پسین) premier plan / arrière plan

۳. نامگذاری désignation ، ترجیع anaphore

در این درس پس از بررسی کلی مسئله انسجام و پیوستگی متن ، استاد توجه دانشجویان را به عواملی جلب می کند که در این امر دخالت دارند . او در قسمت توصیف و روایت با ذکر مثالهای متعدد از رمان های گوناگون مطلب را واضحتر می نمایاند و سرانجام با بحث پیرامون پدیده های عنوانی (توصیف های معین - اسامی خاص) و پدیده های ترجیعی (بکار گیری مجدد عناصر در زنجیره متن) توجه دانشجویان را به کاربردهای عملی و مستقیمی که " سازمان یابی متن ادبی " برای تحلیل متن ادبی دارد ، جلب می کند .

کتابنامه:

- ADAM J-M. *Le texte narratif*, Paris , Nathan , 1992
- ADAM J-M. *Les textes , Types et prototypes*, Paris , Nathan ,
- HAROLLES M. "Les études sur la cohérence , la cohésion et la
connexité textuelles depuis la fin des années 60"
in *Modèles linguistiques* , X-2 , Presses
Universitaires de Lille , 1988
- CORBLIN F. " *Les désignateurs dans les romans* " , Poétique
no.54 , 1983
- CORBLIN F. *Indéfini , défini et démonstratif*, Genève , Droz
1987
- ECO U. *Lector in fabula* , 1985 , Le Livre de Poche
- HAMON P. "Statut sémiologique du personnage" , repris
dans *Poétique du récit* , Seuil , "Points" , 1977 , p.
115 - 180
- KESIK M. *La cataphore* , Paris , P.U.F. , 1989
- MILNER J-C " Théorie de la référence " , in *Ordres et raisons
de langue* , Paris , Seuil , 1982 , 1 partie
- RASTIER F. *Sens et textualité* , Paris , Hachette , 1988
- SLAKTA D. " Sémiologie et grammaire du nom propre dans
Un prince de la Bohème " , in *Balzac :*
l'invention du roman , Duchet et J. Neefs
éd. Paris , Belfond , 1982 , p. 235-256
- WEINRICH *Le temps* , Paris , Seuil , 1973

Pour commenter :

- ADAM J-M *Le récit*, Paris , PUF , Que sais-je ?
- HERSCHBERG PIERROT A. *Stylistique de la prose* , Paris , Belin
chap. 11
- MAINGNENEAU D. *Eléments de linguistique pour le texte littéraire*
chap. 3 , 7 , Pragmatique pour le discours
littéraire , chap. 2

Pour approfondir :

- ADAM J-M , PETITJEAN : *Le texte descriptif* , Paris , Nathan , 1989

رساله دکتری

تعداد واحد : ۲۰

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : کلیه دروس اصلی و تعداد تعیین شده از دروس اختیاری

هدف : - ارزیابی توانش پژوهش و تحقیق دانشجو

- امکانات بهره وری وی از آموخته های دوره دکتری

- کارآموزی دانشجو در دوران نگارش رساله در جهت آماده سازی او برای

تدریس.

۱. چگونگی پذیرش ، نگارش و ارزیابی رساله:

الف) پذیرش موضوع رساله: دانشجویی که در امتحانات عمومی دروس دکتری پذیرفته می شود می تواند موضوعی را برای رساله دکتری خود انتخاب کند. این موضوع جهت بررسی و موافقت در اختیار دو تن از اساتید دوره دکتری که به روند تحقیق دانشجو نیز نظارت خواهند داشت، گذاشته می شود. یکی از این دو استاد مسئولیت راهنمایی رساله و دیگری مسئولیت مشاورت رساله را بر عهده خواهد داشت.

ب) نگارش رساله : موضوع رساله به تصویب استاد راهنما و استاد مشاور می رسد. در این هنگام دانشجو طرح تفصیلی تحقیق خود را ارائه می دهد. طول مدت نگارش نیز حداقل ۳ سال و حداکثر ۴ سال می باشد.

ج) دفاع از رساله : رساله دکتری با موافقت دو استاد راهنما و مشاور در برابر هیئت داوران ، که مرکب از چهار استاد خواهد بود ، دفاع می شود. استاد راهنمای رساله سمت مخبر دفاعیه را بر عهده خواهد داشت و رئیس هیئت داوران از میان سایر اساتید انتخاب می شود.

د) ارزیابی رساله : درجه دکتری پس از شور هیئت داوران به داوطلب اعطاء خواهد شد. رتبه اخذ شده می تواند " خوب " ، " بسیار خوب " ، یا " بسیار خوب با تحسین و تقدیر هیئت داوران " باشد. صورت جلسه دفاع توسط رئیس هیئت داوران نوشته می شود و توسط هر چهار استاد عضو هیئت داوران امضاء می شود.

۲. دوره های کارآموزی با ارزیابی پوسته و دوره تحقیق و پژوهش :

الف) دوره کارآموزی : دانشجویانی که دروس اصلی و اختیاری دوره دکتری را در چهارچوب این برنامه به پایان می رسانند و برای ارائه و نگارش رساله ثبت نام می نمایند باید برای امر تدریس در دانشگاه شهید بهشتی و یا هر دانشگاهی که در آن به طی دوره تحقیق خود مشغولند ، نیز شرکت کنند. این مشارکت ها به گونه های مختلف از جمله کمک به تدریس ، شرکت در کلاسهای درس ، جایگزینی اساتید و غیره خواهد بود و دانشجو حداکثر ۲ ساعت در هفته به این امر خواهد پرداخت.

هدف از کارآموزی آماده سازی دانشجوی دکتری برای تدریس است زیرا باید دانشجو را در شرایط حرفه تدریس قرار داد. گروه هیئت علمی دکتری در طول دوره کارآموزی دانشجو و پس از آن نقش شورای تعلیم و مشورت و تربیت وی را بر عهده خواهد داشت.

ب) دوره کارآموزی تحقیق و پژوهش در کشور فرانسه : دانشجو در طول مهلت خود برای تحقیق باید در دو مرحله ، جهت مطالعه و تحقیق به کشور فرانسه عزیمت کند. (طول هر مرحله اقامت حداقل ۳ ماه خواهد بود) . این دوره به گونه ای یکنواخت و منظم در طول ۳ یا ۴ سال مهلت تحقیق و نگارش رساله تقسیم و تعیین می گردد. هر گروه آموزشی ، در حد امکانات خود خواهد کوشید تا داوطلب را با اساتید فرانسوی در تماس قرار دهد تا دوران تحقیق وی با سردرگمی همراه نباشد و پژوهشهای وی سودمندتر واقع شوند.

ضمائم

۱. ایجاد فهرست های مرجع :

به دلیل آن که کارآئی پژوهش در ارتباط با اطلاع رسانی و نشر کارهای پژوهشی در ارتباط با اطلاع رسانی و نشر کارهای پژوهشی است ، بهتر است که آغاز سال نخست دوره تحصیلی فهرستهای زیر ایجاد شود:

- فهرست اطلاعاتی موضوعات پیشنهادی

- فهرست اطلاعاتی رساله های دفاع شده همراه با خلاصه ای به زبان فرانسه از

محتویات آن (حداکثر ۲۵۰۰ کلمه)

- ایجاد فهرست کتبی مکملی که در آن پژوهش های اساتید چه در حیطه نظری و

چه در زمینه آموزشی و احتمالاً پژوهش های دانشجویان دکتری و

فارغ التحصیلان جدید قید شده باشد.

۲. چند عنوان از کتابنامه ای در مورد نظریه ادبیات به طور کلی و نظریه ادبیات

تطبیقی:

WELLEK R. et WARREN A. , *Theory of literature* traduit en
français sous le titre "La theorie litteraire" , Paris
1971

THEORIE LITTERAIRE , publié sous la direction de Marc Agenot ,
Jean Bessière , Douwe Fokkema et Eve Kuschner,
P.U.F. , " Fondamental " , 1989

(کتاب فوق تالیف جامعی است در خور توجه در چهار بخش :

- تشخیص و هویت پدیده ادبی

- نظام ادبی

- متن ادبی و ارتباطات ادبی

- شیوه ها و ابزار نقد)

جمهوری اسلامی ایران
ارت فرهنگ آموزش عالی

بسم الله

تاریخ ۱۳۷۳/۱۱/۲۴
شماره ۲۳/۲۶۴۹
پیوست

حداقل و حداکثر واحدهای درسی در مقاطع مختلف آموزش عالی
(مصوبات جلسات ۲۹۱ و ۲۹۲ مورخ ۱۳۷۳/۱۰/۲۵ و ۱۳۷۳/۱۱/۹)

شورای عالی برنامه ریزی

شورای عالی برنامه ریزی به پیشنهاد گروههای برنامه ریزی و براساس بازنگری روی برنامههای آموزشی، حذف دروس ناموفق و واحدهای غیر ضرور و انجام شاخهها در بعضی از رشتههای تحصیلی، حداقل و حداکثر واحدهای درسی مقاطع مختلف آموزش عالی را به شرح زیر تصویب کرد این مصوبات از تاریخ تصویب قابل اجرا است و به موجب آن مصوبات قبلی لغو میگردند.

۱- دورههای کاردانی حداقل ۶۷ و حداکثر ۷۲ واحد
۲- دورههای کارشناسی حداقل ۱۳۰ واحد و حداکثر ۱۳۵ واحد (برای رشتههای مختلف فنی و مهندسی حداکثر ۱۴۰ واحد)

۳- دورههای کارشناسی ناپیوسته حداقل ۶۵ و حداکثر ۷۰ واحد

۴- دورههای کارشناسی ارشد ناپیوسته حداقل ۲۸ و حداکثر ۳۲ واحد (که از این تعداد ۴ تا ۱۰ واحد اختصاص به پایان نامه دارد).

۵- دورههای کارشناسی ارشد پیوسته حداقل ۱۷۲ و حداکثر ۱۸۲ واحد

۶- دورههای دکتری Ph. D. حداقل ۴۲ و حداکثر ۵۰ واحد (که از این تعداد ۱۶ تا ۲۰ واحد می تواند اختصاص به رساله داشته باشد).
براینصورت:

الف: گروههای برنامه ریزی موظف اند کلیه برنامههای مصوب رشتههای مربوط به خود را بررسی کرده و با حذف واحدهای غیر ضرور، سقف واحدها را در مقاطع مختلف تحصیلی به سطح تعیین شده فوق کاهش دهند.

ب: این تقلیل واحدها و برنامههای جدید برای دانشجویان ورودی سالهای تحصیلی ۱۳۷۳-۷۴ و بعد از آن قابل اجرا است.

ج: دانشجویان ورودی قبل از ۱۳۷۳ نیز میتوانند وضعیت تحصیلی خود را با برنامه جدید تطبیق دهند، براینصورت تطبیق واحدها و دروس با برنامههای جدید حسب مورد برعهده شورای آموزشی گروه یا کمیته تحصیلات تکمیلی مؤسسه ذیربط است.

رای صادره جلسات ۲۹۱ و ۲۹۲ شورای عالی برنامه ریزی در خصوص تقلیل واحدهای درسی در مقاطع مختلف تحصیلی صحیح است به هر حال اجرا گذارده شود.

دکتر سید محمد رضا هاشمی کلپایگانی

وزیر فرهنگ و آموزش عالی

رونوشت: معاونت محترم آموزشی وزارت فرهنگ و آموزش عالی
معاونت محترم وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
و رئیس محترم دانشگاه آزاد اسلامی
خواهشمند است به واحدهای مجری ابلاغ فرمائید.

سید محمد کاظم نائینی

دبیر شورای عالی برنامه ریزی

جمهوری اسلامی ایران
رأس‌التعلیم و آموزش عالی

بشماره

تاریخ ۱۳۷۴/۱۱/۲۵

شماره ۱۱۲/۲۶۶۳

دستورالعمل اجرایی موضوع کاهش سقف واحدهای درسی
دوره‌های کاردانی، کارشناسی و کارشناسی ارشد
مصوب جلسه ۲۹۲ شورای عالی برنامه ریزی مورخ ۱۳۷۲/۱۱/۲۲

- ۱- گروه‌های برنامه ریزی موظفند حداکثر ظرف مدت ۶ ماه برنامه‌های مصوب مربوط به خود را بازنگری کرده و سقف واحدها را تا حد مجاز کاهش دهند.
- ۲- برنامه‌های اصلاح شده از تاریخ ابلاغ، برای دانشجویانی که از این تاریخ به بعد وارد دانشگاه می‌شوند لازم الاجرا است.
- ۳- دانشجویان شاغل به تحصیل می‌توانند بر اساس سقف تعیین شده در برنامه جدید، به تشخیص گروه آموزشی مؤسسه ذی ربط و با رعایت شرایط زیر فارغ التحصیل شوند:
  - ۳-۱: واحدهای درسی الزامی دوره را اعم از عمومی، پایه، اصلی و تخصصی تا سقف مجاز در برنامه جدید، گذرانده باشند.
  - ۳-۲: برای رشته‌هایی که هنوز برنامه جدید آنها ابلاغ نشده است، سقف واحدهای دوره کارشناسی برای رشته‌های فنی و مهندسی ۱۴۰ واحد و برای سایر رشته‌ها ۱۲۵ واحد و برای دوره کارشناسی ارشد ۲۲ واحد است.
  - ۳-۳: آن دسته از دانشجویانی که در جدول بند ۳-۱ قرار نمی‌گیرند یعنی تعداد واحدهای گذرانده شده آنها کمتر از حد مجاز است، می‌توانند از نیمسال تحصیلی بعد کمبود واحدهای درسی خود را تا سقف تعیین شده برابر برنامه جدید بگذرانند، در این صورت:

الف: کلیه واحدهای گذرانده شده قبلی دانشجوی، حتی اگر در برنامه جدید حذف شده باشد، پذیرفته می‌شود.

ب: در سبانی که در برنامه جدید با تعداد واحد کمتر یا بیشتر عرضه شده‌اند و دانشجویان در سبها را قبلاً گذرانده است، بر اساس همان تعداد واحد گذرانده شده از وی پذیرفته می‌شود و نیازی به گذراندن واحدهای اضافی برای آن نروس را ندارد.

ج: گذراندن در سبانی از برنامه قدیم که در برنامه جدید حذف شده است، برای دانشجویانی که آن درس را نگذرانده‌اند الزامی نیست.

د: برای فراغت از تحصیل در دوره‌های کاردانی، کارشناسی، کارشناسی فاپیوسته و کارشناسی ارشد پیوسته گذراندن کلیه دروس عمومی (مصوب جلسه ۲۸۲ مورخ ۱۳۷۲/۶/۲۵ شورای عالی برنامه ریزی) الزامی است.

مصوب جلسه ۲۹۲ شورای عالی برنامه ریزی، مورخ ۱۳۷۲/۱۱/۲۲ در مورد دستورالعمل اجرایی کاهش سقف واحدهای درسی دوره‌های کاردانی، کارشناسی و کارشناسی ارشد صحیح است جهت اجرا ابلاغ شود.

دکتر سید محمد رضا جاشمی کلپایگانی

وزیر فرهنگ و آموزش عالی

رونوشت: معاونت محترم وزارت فرهنگ و آموزش عالی و

معاونت محترم آموزشی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و
رئیس محترم دانشگاه آزاد اسلامی

خواهشمند است دستور فرمائید به واحدهای مجری ابلاغ نماید.

سید محمد کاظم ناشینی

دستیار عالی برنامه ریزی

PROGRAMME DE DOCTORAT DE LITTERATURE FRANCAISE ELABORE ET PRESENTE PAR L'UNIVERSITE CHAHID BEHECHTI

ORIENTATION ET FINALITE DU DOCTORAT

Le doctorat de littérature française de l'Université de Chahid Béhécti est organisé en fonction d'une double finalité :

- La formation culturelle et méthodologique des professeurs d'université dans les divers domaines de la littérature française .
- La mise en valeur de la littérature persane en favorisant son étude systématique grâce aux acquisitions méthodologiques et critiques des sciences humaines contemporaines .

ORGANISATION DU DIPLOME D'ETUDES APPROFONDIES

MODALITES DE CONTROLE

Concours d'entrée :

1 . Accès au concours : les candidats doivent être titulaires de la maîtrise de littérature française .

2. Epreuves écrites :

a/ Dissertation générale (4 heures , sans documents)

Evaluation de la culture générale du candidat . (Coeff. 1) .

b/ Dissertation littéraire ou commentaire composé (au choix du candidat, 4 heures , sans documents) .

Evaluation de la culture littéraire du candidat , choix d'un sujet nécessitant le recours au patrimoine littéraire . (Coeff. 1) .

c/ Epreuve de résumé (3 heures)

Epreuve de synthèse avec documents : un extrait d'ouvrage critique d'une dizaine de pages . Cette épreuve permettra une évaluation de l'aptitude à la lecture synthétique d'ouvrages de critique littéraire et donc l'appréciation de l'aptitude à l'utilisation d'une bibliographie en vue d'une recherche personnelle.(Coeff.1) .

d/ Epreuve de traduction (3 heures , thème , aucun document) , portant sur un texte littéraire ou islamique .(Coeff. 1) .

3. Epreuves orales :

a/ Epreuve de compréhension orale :

Analyse d'un document audio-visuel en français d'une durée approximative de trente minutes / Le candidat devra répondre à un questionnaire vérifiant le niveau de compréhension .(Coeff. 1) .

b/ Epreuve de compétence orale (interprétation et niveau de langue) :

Analyse et commentaire oral d'un texte littéraire : le candidat devra dégager les centres d'intérêt du texte proposé puis répondre en français aux questions du jury.(45 mn, coeff. 1) .

ORGANISATION DU CYCLE D'ETUDES DOCTORALES :

Le nombre d'unités de valeur :

Ce cycle de doctorat comprend au total 50 unités de valeur .
De plus , les étudiants de maîtrise qui n'ont pas passé les unités nécessaires afin d'avoir accès au doctorat , devront les récupérer selon la proposition du département de français de l'université .

Unités de valeur obligatoires :	18
Unités de valeur optionnelles :	26 (dont 12 doivent être choisies avec l'accord du département)
Cours prioritaires :	maximum 14
Thèse de doctorat :	20

Nota 1: Ci-joint on trouvera le tableau des unités de valeur .

Nota 2: L'objectif des cours prioritaires est de faire connaître également aux étudiants la littérature persane classique et contemporaine .

Nota 3: Les étudiants reçus au concours de doctorat avec une maîtrise de traduction seront obligés de passer 10 unités de valeur des cours littéraires du cycle de maîtrise .

TABLEAU DES UNITES DE VALEUR OBLIGATOIRES

Unité	Cours	Nombre d'unités	Nombre d'heures de cours théoriques
1.	Etudes de champ critique : sociocritique / historique /lectorale(théorie de la réception)	2	34
2.	Etudes de champ critique : psychocritique	2	34
3.	Etudes de champ critique : thématique / générique	2	34
4.	Etudes de champ critique : structurale	2	34
5.	Linguistique et poétique	2	34
6.	Théorie et pratique de la traduction du texte littéraire	2	34
7.	Imagologie	2	34
8.	Analyse et enseignement du texte littéraire exploitation méthodologique des outils critiques	2	34
9.	Initiation à la littérature persane contem- poraine	2	34
Total		18	

TABLEAU DES UNITES DE VALEUR OPTIONNELLES

Unité	Cours	Nombre d'unités de cours théoriques	Nombre d'heures	Cours prioritaires
10.	Applications sociocritiques	2	34	Unité 1
11.	Applications psychocritiques	2	34	Unité 2
12.	Applications thématiques et génériques	2	34	Unité 3
14.	Panorama littéraire XVI - XVII s. , histoire des idées , histoire des genres, histoire de l'art	2	34	—
15.	Panorama littéraire XVIII s. , histoire des idées , histoire des genres , histoire de l'art	2	34	—
16.	Panorama littéraire XIX s. , histoire des idées , histoire des genres , histoire de l'art	2	34	—
17.	Panorama littéraire XX s. , histoire des idées , histoire des genres , histoire de l' art	2	34	—
18.	Applications sociocritiques à la littérature persane	2	34	Unités 1-11
19.	Applications psychocritiques à la littérature persane	2	34	Unités 2-12
20.	Applications thématiques à la littérature persane	2	34	Unités 3 -13
21.	Applications structurales à la littérature persane	2	34	Unités 4 -14
22.	Sémiologie et littérature	2	34	Unité 5
Total		26		

**Etude de champ critique : sociocritique / historique /
lectorale (théorie de la réception)**

Nombre d'unité : 2
Nature : théorique
Cours prioritaire : –

U. V. : 1

Contenu du cours : (34 h.)

Ici la science humaine de référence est la sociologie . Elle sera définie par l'analyse de textes choisis pour leur valeur exemplaire du point de vue de la définition théorique de cette discipline . Puis , interviendra la mise en relation de cette science humaine et de la critique littéraire : la sociocritique . La connaissance de cette approche critique sera menée dans une perspective diachronique en mettant donc en évidence son évolution . Les outils critiques élaborés - notamment par la théorie de la réception (par exemple : notion d' " horizon d'attente " etc ...) - seront clairement définis dans le but de permettre un réemploi méthodique de la part de l'apprenant et donc leur utilisation dans le cadre de la littérature tant française que persane . (Les textes de référence figurent dans la bibliographie indicative ci-dessous) .

Bibliographie :

a) Sociocritique :

- AUERBACH E . *La représentation de la réalité dans la littérature occidentale* ,1948 pour la trad.française N.R.F .
 BAKHTINE M . *L'œuvre de François Rabelais et la culture populaire au Moyen Age et à la Renaissance* , N.R.F. , 1970 (pour la trad. française) .
 BAKHTINE M . *La poétique de Dostoïevski* , Seuil , 1970 , (pour la trad. française) .
 BAKHTINE M . *Esthétique du roman* , N.R.F. ,1978, (pour la trad. française)
 BARBERIS P. *Prélude à l'utopie* , P.U.F. , "écriture" , 1991.
 DUBOISJ. *L'institution de la littérature. Introduction à une sociologie*.Bruxelles/Paris,Labor/Nathan,1978/1983.
 DUCHET C. *Sociocritique*,Nathan,1978 (*).
 ESCARPIT R. *La sociologie de la littérature*,P.U.F.,1958.
 ESCARPIT R. *Le littéraire et le social:éléments pour une sociologie de la littérature*, Flammarion,1970.

GOLDMANN L. *Pour une sociologie du roman*, 1964, Rééd. "Idées" N.R.F., no.93.
 GOLDMANN L. *Littérature et société. Problèmes de Méthodologie en sociologie de la littérature*, Bruxelles, Université Libre de Bruxelles, 1967.
 LUKACS G. *La théorie du roman*, Denoël-Gonthier, 1965 (pour la trad. française).
 ZIMA P. *Manuel de sociocritique*, Picard, 1985.

b) Etudes sur la réception et les influences :

ECO U. : *Lector in fabula*, Grasset, 1989, (pour la traduction française).

JAUSS H.R. *Pour une esthétique de la réception*, N.R.F., 1978 (pour la trad. française).

JAUSS H.R. *Pour une herméutique littéraire*, N.R.F. 1988, (pour la trad. française).

* Nota : Sur les théories de la réception, on consultera en outre le n.39 (septembre 1979) de la revue "Poétique" consacrée à la théorie de la réception en Allemagne.

Etude de champ critique : psychocritique

Nombre d'unité : 2
 Nature : théorique
 Cours prioritaire : –

U. V. : 2

Contenu du cours: (34 h.)

Ici les sciences humaines de référence sont la psychologie et la psychanalyse . Elles seront définies par l'analyse de textes choisis pour leur valeur exemplaire du point de vue de la définition théorique de cette discipline . Puis , interviendra la mise en relation de cette science humaine et de la critique littéraire : la psychocritique . La connaissance de cette approche critique sera menée dans une perspective diachronique en mettant donc en évidence son évolution . Les outils critiques élaborés - notamment les oeuvres de MAURON C. , ROBERT M. et BELLEMIN -NOEL J. - seront clairement définis dans le but de permettre un réemploi méthodique de la part de l'apprenant et donc leur utilisation dans le cadre de la littérature tant française que persane .

Bibliographie :

- BACHELARD G. : Toute l'oeuvre en fonction des centres d'intérêt de l'enseignant des étudiants .
 BARTHES R. : *Sur Racine* , Seuil , 1972 .
 BELLEMIN - NOEL J. : *Psychanalyse et littérature* , P.U.F. , coll. " Que sais - je? " .
 BELLEMIN - NOEL J. : *Vers l'inconscient du texte* , P.U.F. , " écriture " , 1979 .
 BELLEMIN - NOEL J. : *Les contes et leurs fantasmes* , P.U.F. , " écriture " , 1985 .
 DE CERTEAU M. : *Histoire et psychanalyse entre science et fiction* , Folio , " Essais " , 1987 .
 FREUD S. : Toute l'oeuvre en fonction des centre d'intérêt de l'enseignant , des étudiants .
 LAPLANCHE J. & PONTALIS J.-B. : *Vocabulaire de la psychanalyse* , P.U.F.1968 .
 MANONNI O. : *Clés pour l'imaginaire* , coll. "points essais " n.179 .
 ROBERT M. : *Roman des origines et origines du roman* , Grasset , 1972 .
 SARTRE J.P. : *L'idiot de la famille* , T,1-3 , Gallimard , 1971- 1972 .

Etude de champ critique : thématique / générique

Nombre d'unité : 2
 Nature : théorique
 Cours prioritaire : --

U.V. : 3

Contenu du cours : (34 h.)

Cette étude sera définie par l'analyse de textes choisis pour leur valeur exemplaire du point de vue de la définition théorique de cette discipline. La connaissance de cette approche critique sera menée dans une perspective diachronique en mettant donc en évidence son évolution. De plus, l'application de cette approche sera clairement définie à travers les oeuvres de GENETTE G., POULET G. et RICHARD J.P. .

Bibliographie :

a) étude des genres :

ARISTOTE , *La rhétorique* .

BABLET D. & JACQUOT J. : *L'expressionnisme dans le théâtre européen* , CNRS , 1971 .

BESSIERE I. : *Le fantastique , la poétique de l'incertain* , Larousse , 1974 .

BLOOM H. : *The anxiety of influence : A theory of Poetry* , London / New York Oxford University Press , 1973 .

BRUNETIERE F. : *L'évolution des genres dans l'histoire de la littérature* , Hachette , 1890 .

COHEN J. : *Sémantique de la poésie* , coll. " Points Essais " , n. 103 .

DUMUR G. : *Histoire des spectacles* , Gallimard , " Encyclopédie de la Pléiade " 1965 .

GENETTE G. : *Théorie des genres* , Seuil , 1986 .

GENETTE G. : *Fiction et diction* , Seuil , 1990 .

KRISTEVA J. : *La révolution du langage poétique . L'avant-garde à la fin du XIX e siècle : Lautréamont et Mallarmé* , Seuil , 1974 , Rééd. " Points essais " n. 174 .

FABRE J. : *Le miroir de la sorcière* , Corti , 1992 (essai de synthèse sur la littérature fantastique) .

HAMBURGER K. : *La logique des genres littéraires* , Seuil , 1988 .

MITTERAND H. : *Le discours du roman* , PUF , 1980 .

- STAROBINSKI J. : *La transparence et l'obstacle* , essai sur Rousseau , Gallimard , 1969 .
- SUVIN D. : *Pour une poétique de la science - fiction* , Etude en théorie et en histoire d'un genre littéraire , Presses universitaires du Québec , 1977 .
- TADIE J.-Y. : *Le roman d'aventures* , Paris , 1982 .
- TODOROV T. : *Introduction à la littérature fantastique* , 1970 , Rééd . " Points essais " n. 73 .
- TODOROV T. : *Poétique de la prose* , Seuil , 1971 .
- TODOROV T. : *Les genres de discours* , Seuil , 1978 .
- ZERAFFA M. : *La révolution romanesque* , Paris , 1972 .
- ZUMTHOR P. : *Intrduction à la poésie orale* , Seuil , 1983 .

b) études des thèmes :

- POUILLON J. : *Temps et roman* , Gallimard , 1946 .
- POULET G. : *Etudes sur le temps humain* , tome I-IV , Plon , 1968 .
- RAYMOND J. : *Lectures du désir : Nerval , Lautréamont , Apollinaire* , Eluard , coll. "points essais " n.86 .
- RICHARD J.P. : tous les ouvrages critiques de J.P. Richard en fonction des centres d'intérêt de l'enseignant , des étudiants .

Etude de champ critique : structurale

Nombre d'unité : 2
 Nature : théorique
 Cours prioritaire :--

U.V. : 4

Contenu du cours: (34 h.)

Ici la théorie du structuralisme ainsi que les grands structuralistes seront présentés . La " nouvelle critique " et la " critique formaliste " seront également définies . Par ailleurs , une allusion sera faite à la "poétique " pour que les étudiants prennent connaissance de la notion de structuralisme et puissent appliquer ses principes aux oeuvres littéraires .

a) Approche anthropologique du structuralisme :

Il existe une remarquable bibliographie générale de cette science humaine et de son essor au XXe siècle dans un ouvrage de synthèse intitulé *Mythologies du XXe siècle* (Dumézil, Lévi-Strauss, Eliade), de Daniel DUBUISSON, Presses Universitaires de Lille, 1993. Toute l'oeuvre de Claude Lévi-Strauss pourra être considérée comme corpus scientifique de référence, en particulier, *Anthropologie structurale II*, Plon, 1976. Par ailleurs, *Tristes tropiques* du même Lévi-Strauss, Plon, 1955 constituera un excellent ouvrage d'initiation au " regard éloigné " de l'ethnologue .

b) "Nouvelle critique", critique formaliste et / ou structurale :

Nota : il ne s'agit ci-dessous que de quelques rappels dans une bibliographie parfaitement connue par les enseignants de l'Université iranienne .

ARRIVE M. et COQUET J. C. , *Sémantique en jeu , à partir et autour de l'oeuvre de A. J. Greimas* , Paris / Amsterdam , Hades-Benjamins , 1987 .

BLANCHOT M. *L'espace littéraire* , Gallimard , 1955 .

COQUET J.C. *Sémiotique: l'Ecole de Paris* , Hachette , 1982 .

DALLENBACH L. *Le récit spéculaire:essai sur la mise en abyme* , Seuil , 1977 .

DERRIDA J. *L'écriture et la différence* , Seuil , 1967 .

DERRIDA J. *La dissémination* , Seuil , 1972 .

ECO U. *L'oeuvre ouverte* , Seuil , 1965 (pour la trad . française) .

ECO U. *La structure absente* , Mercure de France , 1972 (pour la trad. française) .

- ECO U. *Lector in fabula*, Grasset, 1985 (pour la trad. française).
- FOUCAULT M. *L'archéologie du savoir*, Gallimard, 1969.
- FOUCAULT M. *L'ordre du discours*, Gallimard, 1971.
- GREIMAS A.J. *Toute l'œuvre critique* de A.J. Greimas est à classer dans cette approche "structuraliste" du texte littéraire. A noter, tout particulièrement "De l'imperfection", Pierre Fanlac éditeur, 1987.
- GRIVEL C. *Production de l'intérêt romanesque, Un état du texte (1870 - 1880)*, un essai de constitution de sa théorie, Paris/La Haye, Mouton, 1973.
- GROUPE Mu, *Rhétorique générale*, Larousse, 1970.
- HAMON P. *Texte et idéologie : valeurs, hiérarchies et évaluations dans l'œuvre littéraire*, P.U.F., 1984.
- JAKOBSSON R. *Questions de poétique*, Seuil, 1973.
- JOLLES A. *Les formes simples*, Seuil, 1930/1972.
- KRISTEVA J. *La révolution du langage poétique. L'avant-garde à la fin du XIX siècle : Lautréamont et Mallarmé*, Seuil, 1974. Rééd. "Points essais" no. 174.
- LEJEUNE P. *Le pacte autobiographique*, Seuil, 1975.
- LYOTARD J.P. *Le différend*, Minuit, 1983.
- MACHERY P. *Pour une théorie de la production littéraire*, Maspero, 1966.
- MARIN L. *Le récit est un piège*, Minuit, 1978.
- MESCHONNIC H. *Le signe et le poème*, Gallimard, 1975.
- PROPP V. *Morphologie du conte*, Coll. "Point essais" no. 12.
- RIFFATERRE M. *La production du texte*, Seuil, 1979.
- STRAROBINSKI J. *Les mots sous les mots: les anagrammes de Ferdinand de Saussure*, Gallimard, 1971.
- TODOROV T. *Théorie de la littérature (les formalistes russes)*, Seuil, 1965.
- TODOROV T. *Poétique de la prose*, Seuil, 1971.
- TODOROV T. *Les genres du discours*, Seuil, 1978.
- TODOROV T. *Théorie du symbole*, Coll. "Points essais" no. 176.
- WELLEK R.A. *History of Modern Criticism, 1750 - 1950*, Londres, 1955 - 1966, 4 vol..

P. S. : Le dictionnaire encyclopédique des sciences du langage de T. TODOROV & O. DUCROT, coll. "Point Essai" constitue un outil très utile pour les définitions terminologiques .

Linguistique et poésie

Nombre d'unité : 2
 Nature : théorique
 Cours prioritaire : --

U.V. : 5

Contenu du cours : (34 h.)

On peut envisager deux parties , la première consacrée à l'énonciation du discours littéraire , la seconde à des notions de pragmatique littéraire :

Enonciation :

- A) La situation d'énonciation du texte littéraire
- B) Polyphonie et discours rapporté
- C) Plan embrayé et plan non-embrayé : " Discours " et " récit "

Pragmatique :

- A) La notion d' " acte de langage "
- B) Les lois du discours , Présupposés et sous-entendus
- C) Les contrats littéraires
- D) Le dialogue théâtral

Manuels de base

- GARDES - TAMINE J. *La stylistique* , Paris , A.Colin .
 HERSCHBERG PIERROT A. *Stylistique de la prose* , Paris, Belin ,
 1993, chap.1,2,3,4,6,7,8 .
 MAIGUENEAU D. *Eléments de linguistique pour le texte littéraire* ,
 Paris , Dunod , 1993 , chap. 1,2,4,5,6,7 .
 MAIGUENEAU D. *Pragmatique pour le discours littéraire* , Paris ,
 Bordas , 1990 , chap. 1,4,5,6,7 .

Ouvrages permettant un approfondissement :

- AUSTIN J. *Quand dire c'est faire* , Paris , Seuil , collection "Points",
 BENVENISTE E. *Problèmes de linguistique générale* , Paris , Gallimard , 1966 ,
 5 partie (réédité dans la collection TEL) .
 BOUGNOUX D. *La communication par la bande* , Paris , La Découverte , 1991 .

- DUCROT O. *Le dire et le dit*, Paris, Minuit, 1984.
- GRICE H.P. "Logique et conversation", in *Communications no.30*, 1979, p.57 - 72.
- KERBRAT - ORECCHIONI C. *L'énonciation de la subjectivité dans le langage*, Paris, A.Colin, 1980.
- KERBRAT - ORECCHIONI C. *L'implicite*, Paris, A.Colin, 1986.
- LATRAVERSE F. *La pragmatique, Histoire et critique*, Liège, Mardaga, 1987.
- PAVEL T. *Univers de la fiction*, Paris, Seuil, 1988.
- RECANATI F. *La transparence et l'énonciation*, Paris, Seuil, 1979.
- RECANATI F. *Les énoncés performatifs*, Paris, Minuit, 1981.
- SEARLE J.R. *Les actes de langage*, Paris, Hermann, 1972.
- SIMONIN - GRUMBACH J. "Pour une typologie des discours", in *Langue, discours, société*, J.Kristeva et J-C Milner, éd., Paris, Gallimard, 1975, p. 85 - 120.
- SIMONIN - GRUMBACH J. "Les repérages énonciatifs dans le texte de presses in *La langue au ras du texte*, A. Grésillon et J-L Lebrave éd., Presses Universitaires de Lille, 1984.

Théorie et pratique de la traduction du texte littéraire

Nombre d'unité: 2
 Nature : théorique
 Cours prioritaire : --

U.V. : 6

Contenu du cours : (34 h.)

Initiation aux théories de la traduction et aux théories de la critique de la traduction , traduction du texte littéraire du point de vue de la linguistique .

A la suite de la présentation de l'historique de la situation des traducteurs le professeur présentera les théories de la linguistique fonctionnelle à propos de la traduction et approfondira les points suivants :

- théorie du langage
- explication de texte en vue de la traduction
- analyse du discours en tant que méthode de traduction
- traduction libre , traduction littérale
- traduction en tant que science
- théories actuelles de la traduction
- évolution des différentes sortes de traduction dans la littérature
- théorie et pratique de la traduction

Le professeur présentera et analysera également , en guise d'exemple , des textes traduits du français en persan .

Bibliographie :

BALLARD M. *La traduction , de la théorie à la pratique* , Presses de l'Université de Lille , 1986 .

BERMAN A. *L'épreuve de l'étranger* , Paris , Gallimard , 1984 .

BERMAN A. " La traduction et la lettre , ou l'auberge au lointain " , *Les tours de Babel* , TER , Mauvezin, 1985 , pp.31-150 .

BERMAN A. *Pour une critique de la traduction* , Paris, Gallimard, 1995 .

BOUILLON P. et CLAS A. *La traductique* , Les Presses de l'Université de Montréal , 1993 , 567 p. .

- BRONCKART J.P. *Théories du langage*, une introduction critique, Pierre Mardaga, Bruxelles, 1977.
- CAHIERS DE TRADUCTOLOGIE, Bibliographie de la traduction, T6, Presses de l'Université d'Ottawa, 1987.
- CARY E. *Comment faut-il traduire*, Lille, PUL, 1985, (éd. angl. 1958).
- CAYRON C. *Sésame*, pour la traduction, Le mascaret, 1987.
- CLAS A. cf. BOUILLON-
- DELISE J. et WOODSWORTH J. *Les traducteurs dans l'histoire*, Presse Universitaires d'Ottawa / Unesco, 1995, 348 p.
- DELISE J. *La traduction raisonnable*, (anglais-français), les presses de l'université d'Ottawa, 1993, 484p.
- DELISE J. *L'analyse du discours comme méthode de traduction poétique de la traduction poétique*, Lausanne, L'âge d'homme, 1982.
- ETUDES TRADUCTOLOGIQUES, *Hommages à Danica Seleskovitch*, Paris Lettres Modernes Minard, 1990, 286 p. (cahiers Champollin).
- EVEN - ZOHAR I. "Polysystem Theory", *Poetics today*, 1,1-2, 1979.
- EVEN - ZOHAR I. " Translation Theory today, A call Transfert Theory ", *Poetics today*, II,4, 1981.
- HERMAS Theo éd. *Second Hand : Papers on the Theory an Historical Studies of Literay Translation*, Antwerpen, 1985.
- d'HULST L. *Cent ans de théorie française de la traduction (de Batteux à Littré, 1748-1849)*, Presses de l'Université de Lille, 1990, 256 p.
- HURTADO A. *La notion de fidélité en traduction*, Coll. Traductologie No 5, Paris Didier éruditions, 1990, 236.
- JAKOBSON R. *Language in literature*, Harvard University Press, Cambridge, Massachussetts, 1987, 548 p.
- KITTEL H. Ed. *Die Literarische Uebersetzung. Stand and Perspektiven ihrer Erforschung*, Berlin, E. Schmidt, 1988.
- LADMIRAL J-R. *Traduire, théorèmes pour la traduction*, Paris, Gallimard, TEL 1994, 273 p. (1 éd. 1979).
- LAMBERT J. (et H. Van Gorp) " On describing translations ", *The Manipulation*.
- LAMBERT J. " La traduction ", *Théorie Littéraire*, Paris, PUF, 1989.
- LAMBERT J. " La traduction, les genres et l'évolution de la littérature. Propositions méthodologiques ", *Actes du X congrès de l'AILC*, New-York, 1985.
- LAMBERT J. (et H. Van Gorp) " Towards Research Programms :The function of Translated Literature within European Literatures ", in *Hermas T., Second Hand* 1985.

- LAMBERT J. "Twenty Years Research on Literary Translation" , in Kittel éd. , 1988.
- LAPLACE C. *Théorie du langage et théorie de la traduction* , Paris ,1995 (Coll. traductologie No. 8).
- LARBAUD V. *De la traduction* , Arles , Actes Sud , 1984 .
- LAROSE R. *Théories contemporaines de la traduction* , 2 éd., Presses de l'Université de Québec , 1992 , 336p. .
- LA TRADUCTION PLURIELLE , M.Ballard éd. , Presses Un. de Lille , 1990 .
- LAVAUT E. *Fonctions de la traduction en didactique des langues* , Paris , 1985 .
- LEDERER M. *La traduction aujourd'hui , le modèle interprétatif* , Paris , Hachette , FLE , 1994 .
- LEDERER M. et ISRAEL F. éd. , la liberté en traduction , (actes du colloque international à l'ESIT), Paris , Didier,1991 , (Coll. traductologie No. 7).
- LITERATURE AND TRANSLATION , Holmes J. , Lambert J., Broeck ,R..van der , éd. Louvain , Acco , 1978 .
- MARGOT J.-C. *Traduire sans trahir* , Lausanne , L'âge d'homme ,1979 .
- MESCHONNIC H. *Les cinq rouleaux* , Paris , Gallimard , 1970 .
- MOUNIN G. *Les problèmes théoriques de la traduction* , Paris ,Gallimard 1963 .
- MOUNIN G. *Les belles infidèles* , Presses Universitaires de Lille , 1994 , 105 p. (1 éd. 1955).
- THE MANIPULATION OF LITERATURE , Studies in literary Translation , Theo Hermas ed. London , Croom Helm , 1985 .
- NIDA E.A. *Toward a Science of Translating* , Leiden , Brill , 1964 .
- SALAMA-CARR S. *La traduction à l'époque abbasside* , Paris , Didier , 1990 (Coll. traductologie , N 6) .
- SELESKOVITCH D. , LEDERER M. *Interpréter pour traduire* , Paris, 1984 , 3 éd. 1993 , (Coll. traductologie ,N 1) .
- SELESKOVITCH D. , LEDERER M. , *Pédagogie raisonnée de l'interprétation* , coéd . Office des publications des communautés Européennes Luxembourg Didier , Paris , 1989 .
- STEINER G. *Après Babel* , Paris , Albin Michel , 1978 .
- TOURY G. " A rationale for descriptive translation studies " , cf. The Manipulation .

TOURY G. " The nature and role of norms in literary translation " , *Literature and translation* , Leuven , 1978 .

TOURY G. " The adequate translation as an intermediary language " , *Actes du VIII congrès de l'AILC* , 1976 .

quelques revues pour la traduction :

BABEL , *revue de traduction* , dir. , J.Goetschalckx , trimestrielles , UNESCO .

LANGUAGE INTERNATIONAL , *journal professionnel* , Leeds , UK .

META , *journal des traducteurs* , Presses Universitaires de Montréal , Dir. , A.Clas , trimest .

The ATA , American Translators Association , Alexandria , USA .

Imagologie

Nombre d'unité : 2
 Nature : théorique
 Cours prioritaire : –

U.V. : 7

Contenu du cours : (34 h.)

Initiation aux points de vue des auteurs et des théoriciens français sur la littérature persane , à " l'image " et à l'influence mutuelle des lettres persanes et françaises .

Finalité du cours :

- Présentation des textes français qui portent , en quelque sorte , les traces des lettres persanes , entre autres *Les contes philosophiques* de Voltaire , *La Légende des siècles* de Hugo et *Le fou d'Elsa* d'Aragon .

- Etude des oeuvres littéraires persanes qui portent en quelque sorte , les traces des lettres française , entre autres les premières pièces de théâtre d'Akhound-Zadeh , de Tabrizi et de Moghaddam , les romans *Le livre d'Ahmad* et *Le récit de voyage d'Ebrahim Beigue* . Il est évident qu'une étude approfondie sera nécessaire afin de dégager l'influence de la littérature française sur la littérature persane contemporaine notamment dans les oeuvres de Hedayat et Maroufi , et dans la poésie moderne en général .

Bibliographie:

DUFRENOY M.L. *L'Orient romanesque en France , 1704 - 1789* , Montréal : Beauchemin , 1946 .

JOURDA P. *L'Exotisme dans la littérature française depuis Chateaubriand* , P.U.F. , 1938 et 1956 (2 t.) .

- MARTINO P. *L'Orient dans la littérature française au XVI et XVII siècle*, Genève : Slatkine, 1970.
- DJAÏT E. *L'Europe et l' Islam*, Seuil, 1978.
- RODINSON M. *La Fascination de l' Islam*, Maspero, 1980.
- SAÏD E. *L'Orientalisme*, Seuil, 1980.
- SANSAMI N.D. *L' Iran dans la littérature française*, P.U.F., 1936.
- MOURA J.M. *L' Image du tiers monde dans le roman français contemporain*, P.U.F., 1992.
- BRUNEL P., PICHOS C., ROUSSEAU A.N., *Qu'est-ce que la littérature comparée?*, Arnaud Colin, Coll. U., 1983.
- CHEVREL Y. *La littérature comparée*, " Que sais - je ? ", No. 499.
- GERARD R. *L' Orient et la pensée romantique allemande*, Nancy, Imp. G. Thomas, 1963.
- SENAC P. *L'image de l'Autre. Histoire de l'occident médiéval face à l' Islam*, Flam., 1983.
- GUYARD M. - F. *La littérature comparée*, " Que sais -je ? ", 1951.
- ETIEMBLE *Comparaison n'est pas raison*, Gallimard, 1963, (critique de l'imagologie).
- DYSERINCK H. " Zum Problem der ' Images ' und ' mirages ' und ihrer Untersuchung im Rahmen der Vergleichenden Literaturwissenschaft " , Francfort : Arcadia, I, 1966.
- DUTU A. "Modèles, Images, Comparaisons" , Bucarest : Synthesis, III, 1976.
- FISCHER M. *Nationale Images als Gegenstand Vergleichender Literaturgeschichte - Untersuchungen zur Entstehung der Komparatistischen Imagologie*, Bonn: Bouvier, 1981.

- PAGEAUX D.- H. " Une perspective d'étude en littérature comparée : l'imagerie culturelle " , Bucarest : Synthesis , VIII , 1981 " De l'imagerie culturelle à l'imaginaire " , in P. Brunel , Y. Chevrel : Précis de littérature comparée , P.U.F. , 1989 La littérature générale et comparée , A.Colin , 1995 (pp.59 - 76) .
- CADOT M. "Les Etudes d'images" , in S.F.L.G.C. : La Recherche en Littérature générale et comparée , Paris III , 1983 .
- MOURA J.M. " L'imagologie littéraire : essai de mise au point historique et critique " , Revue de Littérature comparée , 3 , 1992 .
- GROSSIR C. *L'islam des Romantiques* , 3 t. , Maisonneuve et Larose , 1984
- HENTSCH T. *L'Orient imaginaire* , Minuit , 1988 .
- BONNEROT O. *La Perse dans la littérature française du XVIII siècle* , Champion , 1988 (titre un peu différent) .
- PAGEAUX D.H. "Orientalisme littéraire" , in Grand Atlas des Littératures , Encyclopedia Universalis , 1990 .
- GROS F. *Passeurs d'Orient* , Ministère des Affaires Etrangères , 1990 .
- MOURA J. - M . *Lire l'exotisme* , Dunod , 1992 .
- CREPON M. *L'Orient au miroir de la philosophie* , Pocket , 1993 .

Analyse et enseignement du texte littéraire
Exploitation méthodologique des outils critiques

Nombre d'unité : 2
 Nature : théorique
 Cours prioritaire : --

U.V. : 8

Contenu du cours : (34 h.)

Développer chez les doctorants l'aptitude à l'enseignement et à l'analyse des textes littéraires selon les nouvelles méthodes de critique .

Tenant compte du fait que jusqu'au dernier semestre de leurs cours , les doctorants se seront initiés aux diverses approches de la critique , il sera nécessaire de les diriger vers l'enseignement et l'analyse de divers textes littéraires , connus ou inconnus . Le professeur présentera lors de ce cours des textes littéraires français et ensuite persans et analysera un même texte selon diverses approches (linguistique , thématique , sociologique , etc) . Le contenu de ce cours représente en fait , la synthèse des connaissances acquises au cours des semestres précédents et initie les doctorants à l'enseignement du texte littéraire .

Initiation à la littérature persane contemporaine

Nombre d'unité : 2
 Nature : théorique
 Cours prioritaire : --

U.V. : 9

Contenu du cours (34 h.)

Initiation à la littérature persane contemporaine.

- Introduction au mouvement contemporain de la prose persane : écriture simple.

- Evolution de la prose persane depuis la Révolution Constitutionnelle :

a/ les différents genres de prose

b/ la prose à l'époque de la Révolution Constitutionnelle

c/ la traduction

d/ la narration

e/ Les grands prosateurs iraniens : TALEBOF A. , MARAGHEI Z. , KERMANI A. , AKHOUND-ZADEH F. , DJOLFAI M.

f/ la prose des années 1300 - 1320 de l'Hégire (1921 - 1941) et les grands prosateurs contemporains : DJAMALZADEH S.M.A. , HEDAYAT S. , ALAVI B. , TCHOUBAK S. , AL - AHMAD DJ. , FOROUGHI , EGHBAL ACHTIANI A. , ZARRINE -KHOUB A. , ESLAMI NADOUCHANE M.-A. , MESKOUB CH.

THESE DE DOCTORAT :

a/ Admission en thèse :

L'étudiant qui a réussi l'examen général de doctorat sera autorisé à inscrire un sujet de thèse de doctorat . Ce sujet sera soumis à l'approbation de deux professeurs et les travaux de recherches seront suivis par ces deux professeurs . L'un de ces professeurs sera le directeur de thèse , le second sera le consultant .

b/ Rédaction de la thèse :

Le sujet de thèse sera approuvé par les deux enseignants responsables. A ce moment le candidat aura présenté un plan détaillé de son sujet de recherches. La durée de rédaction de la thèse sera d'un minimum de trois ans , d'un maximum de quatre ans .

c/ Soutenance :

La thèse sera soutenue après acceptation des deux directeurs de recherches devant un jury de quatre professeurs . Le directeur de la thèse sera le rapporteur en soutenance . Un président de jury sera désigné qui ne pourra être le directeur de recherches .

d/Evaluation :

Le grade de doctorat sera décerné après délibération du jury . Une mention sera accordée qui peut être honorable , très honorable , très honorable avec félicitations du jury . Un rapport de soutenance sera rédigé par le président du jury et signé par chacun des quatre membres ayant composé le jury .

e/ Stages d'évaluation continu :

Les étudiants titulaires du DEA et inscrits en thèse interviendront dans l'enseignement dispensé par l'Université Chahid Behecti où ils effectuent leur cycle de recherche en vue de l'obtention du doctorat .

Ces interventions pourront revêtir diverses formes : soutien d'enseignement interventions en cours , remplacement d'un professeur ...

Ces interventions ne pourront dépasser un volume horaire de deux heures .

Nota : Le but de ces stages est de préparer les doctorants à leur métier d'enseignant en les plaçant en situation professionnelle : l'équipe d'encadrement doctoral aura une fonction de conseil pédagogique durant et après ces interventions .

f/ Stages de recherches des doctorants en France :

Le doctorant devra , au cours de ses années de recherche , effectuer deux séjours d'études en France (d'une durée de deux à trois mois chacun) . Ces séjours seront répartis de façon cohérente durant les trois / quatre années d'élaboration de la thèse .

